

aile

DIYANET AYLIK DERGİ'SİNİN ÜCRETSİZ EKİDİR | EKİM 2016

Ailece Okuyoruz

Kusursuz Bir Adem Arıyorum

Yrd. Doç. Dr. Ömer Sabuncu ile Hat ve Ebru Üzerine

Uzaktaki Kardeş: Moğolistan'dan Berikbol Akebai

Fransa'da içilen İlk Türk Kahvesi

Ey iman edenler!
Hiçbir alış verişin, hiçbir
dostluğun ve hiçbir şefaatin
olmadığı kıyamet günü
gelmeden önce, size rızık
olarak verdiklerimizden Allah
yolunda harcayın. İnkâr
edenler ise zalimlerin ta
kendileridir.

(Bakara Suresi, 254.)

Ailece Okuyoruz

Başkanlığımız tarafından Camiler ve Din Görevlileri haftası münasebetiyle insanı ve medeniyetleri inşa eden kitaplar ve okumak konusu pek çok yönü ile bu ay ele alınacak. Biz de Diyanet Aile Dergi olarak okumanın aileye katkısını, okuyan nesiller yetiştirmenin gerekliliği ve imkânını konu olarak gündemimize taşıdık. Dr. Fatma Bayraktar Karahan "Ailece Okuyoruz" yazısı ile ailece yeterince okuyor muyuz, sorusuna cevap aradı uzman görüşleri ile.

Okumanın ferde ve aileye kazandırdıklarına, hakkı ile okumanın anlamına değinilen yazı da bir iç kritik için okurların cevaplaması istenen sorular var.

"Biz Bize" köşesinde Dr. Fatih Yücel'in "Kusursuz Bir Âdem Arıyorum" başlıklı yazısı bir başka hususa dikkatlerimizi çekiyor. Çoğu zaman gözümüze çarpan, başkalarına ait kusurlar odak noktamız olmamalı, önce kendimizden başlayabilmeliyiz, diyor bizlere. Dr. Mustafa Kahraman yaşlılığı bizler için yazarken Yrd. Doç. Dr. Engin Eker okulların açıldığı ve çocuklarımızın uzun zamanlarını evden dışarıda geçirdiği şu günlerde çocuklarda tehlikeleri öngörme yeteneğinin nasıl geliştirilebileceğini anlatıyor. Uzm. Dr. Timur Harzadın ise "Borderline Kişilik Bozukluğu" yazısı ile tedavisi olan ancak ihmale gelmeyecek bir hastalığa işaret ediyor.

Yrd. Doç. Dr. Ömer Sabuncu günümüzde kaybolma tehlikesi olan bize özgü bir sanat ebru ve hat üzerine yaptığımız söyleşi bu alana ilgi duyanları cesaretlendirecek. Hat ve ebru sanatının gelecek nesillere aktarılmasının önemini bir kez daha hatırlatacak bizlere.

"Misafirimiz Var" köşemizde bu ay uzaktaki kardeşlerimizden bir başkasını konuk ediyoruz evlerimize. Moğolistan'dan Berikbol Akebai bize ülkesindeki dini yaşantıyı ve aileleri anlattı. Saliha Dilmaç'ın kaleminden, aramızdaki derin ve köklü bağları hatırlatan "Uzaktaki Kardeş: Moğolistan" bir solukta okunacak yazılardan.

"Hayatın İçinden" bölümünde 15 Temmuz gazilerinden Durak Tetik ile yaptığımız söyleşi yaşananları unutmamak için tarihe düşülen bir not niteliğinde. Bekir Erdem'in "Fransa'da İçilen İlk Türk Kahvesi" yazısı ise tarihten bir hatırlatma özelliği taşıyor.

Kültür Sanat, Sizden Gelenler, Bir Nefes Sıhhat, Kısa Kısa ve Fotoğrafın Anlattıkları gibi pek çok bölüm de bu ay sizler için hazırlandı.

Okumanın bir ihtiyaç olduğunu fark eden, ailece okumanın lezzetine varan ailelerden olmak duasıyla...

Başkanlığımız tarafından Camiler ve Din Görevlileri haftası münasebetiyle insanı ve medeniyetleri inşa eden kitaplar ve okumak konusu pek çok yönü ile bu ay ele alınacak.

Dr. Faruk Görgülü

Diyaret İşleri Başkanı Adına
Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Yüksel Salman

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Dr. Faruk Görgülü

Mali İşler ve Dağıtım Sorumlusu
Mustafa Bayraktar

Yayın Koordinatörleri
Dr. Fatma Bayraktar Karahan
Sümeyye Özçelik
Sevde Nur Yıldırım

Tashih
Mustafa Bektaşoğlu

Arşiv
Ali Duran Demircioğlu

Tasarım
aral.org
Bedra Nur Aygün

Baskı
İleri Haber Ajansı Tanıtım İletişim
Matbaacılık Yayıncılık Ve
Teknik Hizmetleri A.Ş.
Tel: 0212 454 32 90

Abone İşleri
Tel : 0312 295 71 96-97
Faks: 0312 285 18 54
e-mail : dosim@diyanet.gov.tr

İletişim
Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü
Üniversiteler Mah. Dumlupınar Blv.
No: 147/A 06800,
Çankaya/Ankara
Tel: 0.312 295 8661 - 62
Faks: 0.312 295 61 92

6 PENCERE

4 Kısa Kısa
Sümeyye Özçelik

6 Ailece Okuyoruz
Dr. Fatma Bayraktar Karahan

12 Hayatın Her Anı Güzel!
Dr. Mustafa Kahraman

**14 Kusursuz Bir Âdem
Arıyorum...**
Dr. Fatih Yücel

**18 Yrd. Doç. Dr. Ömer Sabuncu
ile Hat ve Ebru Üzerine**
Sümeyye Özçelik

**22 Borderline
Kişilik Bozukluğu**
Uzm. Dr. Timur Harzadın

18 SÖYLEŞİ

**24 Çocukta Tehlikeleri Öngörme
Yeteneğini Geliştirme**
Yrd. Doç. Dr. Engin Eker

28 Kulağınız Çınlıyor Mu?
G. Dilşat Genç

30 Zaman Ölçerler
Rukiye Karaca

32 Serbest Kürsü
Sevde Nur Yıldırım

34 Uçurum
Hasan Karaca

**36 Uzakdaki Kardeş:
Moğolistan'dan Berikbol Akebai**
Saliha Dilmaç

**40 Varlık İmtihanında Faziletli Bir
Yiğit: Abdurrahman B. Avf**
Elif Erdem

42 Her Gün Özetidir Ömrün
Selim Gündüzalp

44 Milletın Kahramanları
Dr. Fatma Bayraktar Karahan

**46 Fransa'da İçilen
İlk Türk Kahvesi**
Bekir Erdem

48 "An"ın Önemi
Canan Cehri Akyol

50 Kültür Sanat

36 MİSAFİRİMİZ VAR

12 BİZ BİZE

22 AİLECE

56 FOTOĞRAFİN ANLATTIKLARI

52 Kırkambar

54 Bulmaca

Muhammed Kâmil Yaykan

53 Sizden Gelenler

56 Fotoğrafın Anlattıkları

"Cami ve Kitap"

Camilerimiz hem ibadet edilen hem de Müslümanların birbirleriyle görüşüp tanıştıkları, istişarede bulundukları, telkin ve tebliğde bulundukları mekânlardır. Tarih boyunca bu fonksiyonlarına uygun olarak camilerde Kur'an okunmuş, öğrenilmiş, yaşam pratiği ortaya konulmuştur. Allah Teala'nın ilk emrinin "oku" olması hasebiyle Peygamberimiz de okumaya çok önem vermiştir. Medine mescidinin henüz yapımı esnasında, "Suffe ashabi" olarak bilinen, kendilerini ilme adanmış seçkin talebeler için bir yer ayrılmıştır. Medeniyetler tarihi boyunca kitap, insanın benliğini, kimliğini ve tarihini söz/yazı üzerinden kurduğu dünya olmuştur. İnsanoğlu, bizatihi kendisini ve bütün olarak evreni kitap üzerinden anlamış ve anlamlandırmıştır. Başkanlığımız bu çerçevede 2016 yılı Camiler ve Din Görevlileri Haftası'nın temasını "Cami ve Kitap" olarak belirlemiştir. Bu bağlamda caminin ve kitabın değerini ortaya koymak üzere ülke genelinde farkındalık oluşturacak programlar yapılması hedeflenmektedir.

Şimdi Turşu Kurma Zamanı

Kış mevsimine adım adım yaklaşırken evlerde kışlıklar hazırlanmaya başlanır. Konserveler, reçeller, turşular, marmelatlar, menemenler, soslar... Kışlık hazırlıklarında önemli bir yere sahip olan turşu, en sevilen ve en sık yapılan kışlıklar arasındadır. Salatalık ve lahanalar turşusu en sevilenler olsa da karışık turşu gibisi yoktur. Turşu yapımında taze, sert ve lezzetli sebzeler kullanmaya özen gösterilmeli, kaya tuzu, sirke gibi ürünlerin bekleme esnasında plastik malzeme ile kimyasal reaksiyona geçmesini önlemek için irili ufaklı cam kavanozlar seçilmelidir. Nohut ve az miktarda eklenen toz şeker turşuların çabuk olgunlaşmasını sağlayacaktır. Beyaz lahananın sert olan kök kısmı çıkartılıp ince ince doğranmalı, daha az yer tutması içinse tuzla ovduktan sonra durulanıp turşuya eklenmelidir. Oda ısısında ve güneş görmeyen bir yerde saklayacağınız turşunun kapağı en az 15 gün boyunca hiç açılmamalı. Turşu olduğunda sebzelerin rengi sararmaya başlayacaktır. 15 gün sonrasında tadına bakıp, olup olmadığını anlayabilirsiniz. Tüketmeye başlayıp kapağını açtığınız turşuyu, salamura suyuyla birlikte küçük kavanozlara paylaştırıp buzdolabında saklayabilirsiniz.

Ahî (Kardeş) Olmak

Kültürümüzde önemli bir yere sahip olan Ahilik, Arapça "kardeşim" anlamında olan "Ahi" kelimesinden geldiğini sa-
zamanda Türkçe kökenli "Akı" kelimesinden geldiğini sa-
vunanlar da vardır. Akı kelimesi "eli açık, cömert, yiğit" gibi
anamlara gelmektedir. Ahilik kurumu Osmanlılar dönemin-
de lonca ve gedik kuruluşları olmuş; Cumhuriyetimizin ku-
ruluşuyla birlikte esnaf teşkilatlarımız yasal düzenlemelerle
çalışmalarına devam etmiştir. Anadolu halkının ekonomik
ve kültürel yaşamında önemli bir boyut oluşturan Ahilik; dü-
rüstlüğü, sevginin, dostluğun, yardımlaşmanın, hoşgörü-
nün, bilginin ve dayanışmanın sanat ile birleşimidir. Ahilerin
kurduğu esnaf ve sanatkâr birliklerinin koyduğu ana ilkeler,
daha sonraları bu alanda hazırlanan yasaların ve tüzüklerin
temelini oluşturmuştur. Daima iyiyi, doğruyu, güzeli benim-
semiş olan Ahilik kurumunu yeni nesillere aktararak öğret-
mek amacıyla ülkemiz genelinde "Ahilik Kültürü Haftası" adı
altında kutlamalar gerçekleştiriliyor.

Haklarımızı Biliyor muyuz?

Birey olarak doğuştan gelen haklarımız ve sorumluluklarımızın yanında; toplumsal düzeni, birlik ve beraberlik içinde yaşamamızı sağlayan birtakım haklardan da bahsetmek mümkün. Sağlıklı iken sahip olduğumuz hakların dışında hasta olduğumuz durumlarda da bazı haklarımız var. Bu hakları şöyle sıralayabiliriz:

- Hasta, hekimini özgürce seçme hakkına sahiptir.
- Hiçbir dış etki altında kalmadan özgürce klinik ve etik kararlar verebilen hekim tarafından bakılabilme hakkına sahiptir.
- Yeterli ölçüde bilgilendirildikten sonra önerilen tedaviyi kabul ve reddetme hakkına sahiptir.
- Hekimden tüm tıbbi ve özel hayatına ilişkin bilgilerin gizliliğine saygı duyulmasını bekleme hakkına sahiptir.
- Hasta uygun bir dini temsilcinin yardımını içeren ruhi teselliği kabul veya reddetme hakkına sahiptir.

Nerede O Eski Mektuplar, Tebrik Kartları...

Cep telefonlarının olma-
dığı hatta ev telefonlarının
bile çoğu evde bulunmadı-
ğı zamanlarda kıymetliydi
mektuplar, zarflar, pullar,
jetonlar, tebrik kartları. Kısa
mesafe, uzun mesafe ol-
maksızın hastalığı, sağlığı,
sevinci, hüznü, mutluluğu, acıyı bir haneden diğerine ulaştırırlardı. Gü-
nümüz çocukları nereden bilsin bir bebek doğduğunda birkaç ay içinde
haber alındığını. Ya da bayram tebrik kartlarının bayram bittikten sonra
ulaştığını... Değişen ve gelişen teknolojiyle anında haberleşmek mektup-
ların da tebrik kartlarının da değerini azalttı belki de. 2006'dan günümü-
ze doğru istatistikler incelendiğinde yurt içi mektup gönderilerinin sayısı
2008 yılından itibaren epey düşüşe geçmiş. 2008 yılında 1.036.985 adet
mektup gönderilirken, 2015 yılında 628.600 adet mektup gönderilmiş.
Tebrik kartları 23.950 adet iken 2015 yılında sadece 3.258 adet gönde-
rim yapılmış. Sayısal veriler önümüzdeki yıllarda mektupların da tebrik
kartlarının da unutulacağına haber veriyor sanki?

AİLECE OKUYORUZ

Dr. Fatma BAYRAKTAR KARAHAN

Diyanet İşleri Uzmanı

Bilgiyi, haberi, hissi ve fikri aktarmanın, saklamanın, kalıcı kılmanın yolu yazmak... Ve yazıyı anlaşılır kılan küçük simgelere, çizgilere, işaretlere verilen anlamlardan mesaja ulaşmak, okumak...

İnsanlar okuma yazma bilmez iken şifahi gelenek yaygındı. Hisler, fikirler, inançlar, yasa ve kurallar zihinlerde saklanır; sözle, dille, sesle aktarılırdı. Bilgi kaynağı insanların hafızası idi. İnsanlar duyduklarını, şahit olduklarını zihinlerine kaydediyor oradan başkalarına aktarıyordu. Ve sonra yazı bulundu. Söz seyyal, yazı ise kalıcı idi. İnsanoğlu sözü kalıcı kılmanın, gelecek nesillere doğru aktarmanın yolunu yazı ile bulmuş oldu. Kelimeler cümlelere;

cümleler paragraflara, metinlere, sahifelere ve kitaplara dönüştü.

Fikre ve hisse ev sahipliği yapan kitaplar yazıldıkça, çoğaltılıp yayıldıkça toplumların bilgi seviyesi, sanat gücü, maddi ve manevi varlığı güç kazandı, medeniyetler inşa edildi; medeniyetler, kitapları ile kitaplara ev sahipliği yapan kütüphaneleri ile anıldı. Bağdat'ı, Mısır'ı, Kurtuba'yı, kütüphaneleri unutulmaz birer medeniyet beşiği hâline getirdi.

Kitap medeniyeti

Yazılan kitaplar hiç şüphe yok ki okuyanları ile değer bulurlar. Okunmadıklarında, okurları ile buluşmadıklarında asıl işlevlerini kaybederler. Bu yüzden kitabın bizatihi kendisi değil onunla buluşmak ve onu okumak hem fer-

din hem medeniyetin inşası için lüzumlu ve zaruridir. Okumak sadece yeni bilgiler kazandırmaz insana, bilginin ötesinde ve ona ilaveten bir farkındalık ve bir bakış da kazandırır. İnsan okudukça öğrenir, okudukça fark eder ve okudukça yenilenir. Bu yenileniş tir insana bir bakış kazandıran. Daha önce görmediğini görmeye, duymadığını duymaya ve hissetmeye başlar insan ve bizatihi yaşamadan yeni tecrübeler edinir bu yeni bakışla. Okumanın aslında tam olarak böylesi bir "bakış" kazandırmasından mütevellit belki de ilk emir olması. Zira sözlü geleneğin yazılı geleneğe galebe çaldığı bir toplumda ilk emir "oku". (Razi, et-Tefsiru'l-Kebir, xvii/94.) Üstelik İslam öncesi devirde Arapların hiçbir yazılı esere

sahip olmadıklarını belirtmekte tarihçiler. (Hamidullah, Kur'an-ı Kerim Tarihi, 56.) Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı Dr. Bahattin Akbaş ilk emrin anlamına ilişkin şunları söylemekte: "Var oluşun amacını bildiren yüce Allah ilk emir olarak "oku" der. Okumak ilk ve önemli bir ödev ve görevdir. Kendini, çevreyi, ayetleri okuyacak; yararlı şeyleri öğrenecek insan." Kâinatın "nüsha-i kübrası" olan insanı, zamanı, tabiatı, yazılacak olanı ve yazılanı okuma emriyle bilgi, ilim, öğrenme hayatın merkezine konulur bir anlamda.

Okumak kazandırır

Akbaş: "Kişi okumakla öğrenir, öğrendikçe gelişir ve böylelikle dünya ve ahiret huzurunu, mutluluğunu elde eder." demektedir. Nitekim uzmanlar kitap okumanın çoklu zekâyı geliştirdiğini, okuyan bir beyinin algılama ve anlama oranının hiç kitap okumayan bir insana göre %60 daha fazla olduğunu ifade ediyorlar. Çünkü beyin okudukça üretmeye her iki lobu arasında bağlantılar kurmaya başlar, bu bağlantı ise beyin gelişimine yüksek oranda katkı sağlamaktadır. Okumak ve öğrenmek insanın zihinsel melekelerini geliştirdiği gibi insanlar arası ilişkileri de olumlu

etkilemektedir. Dr. Bahattin Akbaş: "Ruhi tatmin, inanç, ibadet, sosyal hayat, adap edep, ahlak, maneviyat alanlarında sorumluluklarımızı idrak için de okumak ve okuduklarımızı yaşamak durumundayız. Her gün yeni şeyler okumak, yeni şeyler öğrenmek, öğrendiklerimizi paylaşmak, artı değerler üretmek sorumlüğümüz vardır. Tarihi, geçmişi, hâli okumak, zamanın ruhunu kavramak, muhasebe yapmak, geleceğe yön verebilmek ve istikamet üzere bulunmak için değerlerimizi iyi okumak, okuduklarımızı hayata aksettirmek durumundayız." demektedir.

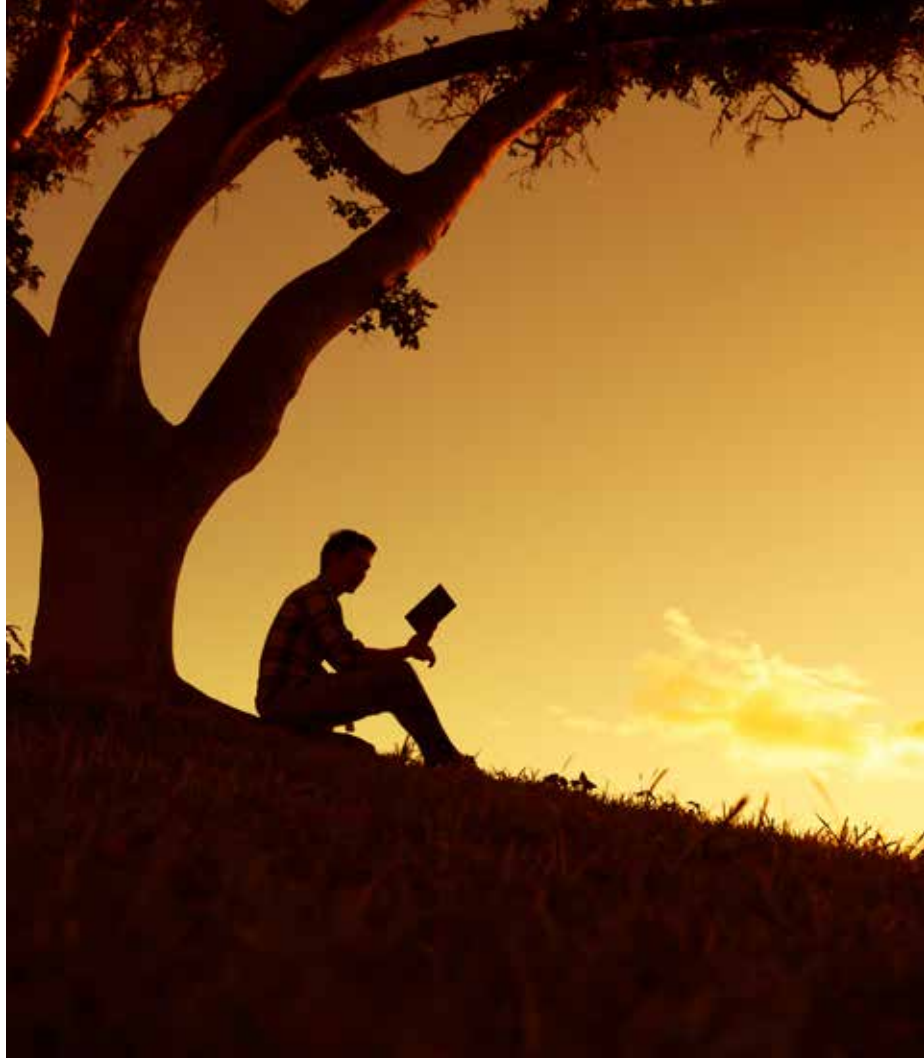
Hakkıyla okumak

Allah'ın farz kıldığı, bize zihni ve manevi pek çok olumlu nitelik kazandıran "okuma" nasıl hakkı ile yerine getirilir, üzerinde durulması gereken bir başka sorudur. Okunacakların dikkatle seçilmesi, okunanın manasının anlaşılması, derinliğine nüfuz edilmesi, doğruluğunun teyit edilmesi için üzerinde düşünülmesi ve nihayetinde okuduğu ve öğrendiği yeni ve doğru bilgi ile amel edilmesi gerekmektedir.

Kerim kitabımız Kur'an-ı Kerim kendisinin okunması konusunda da bu hassasiyetlere dikkat çekmekte; dikkatle, bilinçle, anlamak ve tatbik etmek kastıyla okumayı öne çıkarmaktadır. Bakara suresi 121. ayette: "Kendilerine kitap verdiğimiz kimseler, onu gereği gibi okurlar. İşte bunlar ona inanırlar. Onu inkâr edenlere gelince, işte onlar ziyana uğrayanların ta kendileridir." buyurulmakta; müfessir Fahrreddin er-Râzî, ayette geçen "tilâvet" yani okuma fiilinin "vecibelerini yerine getirip, ondan bir şey ihlal etmemek" anlamına geldiğini ifade etmektedir. (Mefatihul-Gayb, I, 703.) Yine okuyup öğrendiği doğru bilgi ile amel etmeyi, sadece okuyup gereğini yerine getirmemeyi Kur'an "ciltlerle kitap taşıyan eşeğin" durumuna benzetmekte, okumanın hakkını vermenin gereğini çok sarih ifade etmektedir.

Ailece Okumak

Okumanın hakkıyla yapıldığı durumlarda kişiler ve toplumlar

olduğu gibi aileler de güç kazanır. Ailece yapılacak okumalar aile içi iletişimin, bilgi ve tecrübe akışının güçlenmesine katkıda bulunacaktır. Kuşaklar arasında kullanılan dilin, toplumsal farklılaşmaların ve yaşam biçimindeki değişimlerin ailede bazı sorunlara yol açabildiği aşikârdır. İşte bu sorunlara karşı sözcük dağarcığının gelişmesi için dilin devamına katkıda bulunan, tecrübenin, birikimin sonraki nesillere aktarılmasına imkân sağlayan okumanın özel ve önemli

Yazılan kitaplar
hiç şüphe yok
ki okuyanları ile
değer bulurlar.
Okunmadıklarında,
okurları ile
buluşmadıklarında
asıl işlevlerini
kaybederler.

140 karakterde derdimizi anlatır olduk. Sanıldığıının aksine bu bize az ve öz konuşma melekesi kazandırmadı. Aksine en önemli meseleleri dâhi sadece 140 karakter ile anlayabileceğimiz algısı üzerinden okumaya daha az tahammül eder hâle geldik.

bir işlevi olacaktır. Çoğu zaman ailede ebeveynlerin kullandıkları kelimeler gençler tarafından anlaşılammakta diğer yandan yabancı kelimelerin kullanım yaygınlığı sebebiyle çocukların ve gençlerin kullandıkları kelimeler de anne babalar için yabancı kalabilmektedir. Ailede dilin ortak kelime ve kavramlar üzerinden kurulabilmesi "kelime hazinesinin" artırılması ile mümkün olabilecektir. İşte bu noktada "okuma" hem kelime hazinesinin artmasına hem de ilişkilerin güçlenmesine yardımcı olabilecektir.

Ancak maalesef bugünün dünyasında ve özellikle toplumumuzda okumak aileler için ortak bir aktivite ve eylem olmaktan hayli uzaktır. Yapılan araştırmalarda okuma sıralamasında dünya 89.'su olan ülkemizde günde ortalama 6 saat televizyon izlendiği, 3 saat internet başında zaman geçirildiği ancak sadece 1 dakikanın okumaya ayrıldığı görülmektedir. TUIK tarafından yapılan "Türkiye Okuma Kültürü Haritası" araştırmasına seçilen kitapların türünün ise ağırlıklı olarak çeviri romanlar olduğu dikkat çekici bir başka husus olarak önümüzde durmaktadır.

Görülüyor ki aileler olarak az okuyor ancak çok izliyoruz... Üstelik artık kitabın başka rakipleri de var. Sosyal medyanın yaygın-

laşması ile farklı iletişim enstrümanları hayatımıza dâhil oldu. 140 karakterde derdimizi anlatır olduk. Sanıldığıının aksine bu bize az ve öz konuşma melekesi kazandırmadı. Aksine en önemli meseleleri dâhi sadece 140 karakter ile anlayabileceğimiz algısı üzerinden okumaya daha az tahammül eder hâle geldik. Okumaya yetmeyen sabrımız anlamaya, gözlemde bulunmaya fark etmeye de yetmez oldu. İşte tam da bu sebeplerle yüce Allah'ın da emri olan okumayı ailece yeniden hayatımızın merkezine yerleştirmeli, çocuklarımızın ve gençlerimizin bu lezzetin farkına varmasını sağlamalıyız. Dr. Bahattin Akbaş: "Müslüman için kitapla, okumakla bütünleşmiş bir aile hayatının olması için okuma sadece belli alanlardan ibaret değildir. Dini, dünyevi bütün alanların bu "oku" emrine girdiğini unutmadan sağlıklı birey, temiz toplum ideali için okuma alışkanlığının aile ocağında, eğitim çağında kazanılması çok önemlidir. Okuma alışkanlığının temininde ise aileye büyük rol düşer. Ebeveynler "oku" demeden önce kendileri okuyan anne babalar olmalıdırlar. Çocuk göreyerek, yaşayarak örnek alır. Laftan önce hâl gelir. Kişinin ayinesi işi, davranış ve yaptıklarıdır. Güzel ve kuşkusuz çok yararlı olan

okuma alışkanlığı kazanmamız bizim çocuklarımız üzerinde de çok etki edecektir. Ayrıca gün veya akşamın belirli bir vakti okuma saati olarak belirlenir. Bu muayyen vakitte toplu veya ferdi okumalar yapılabilir. Bu da okuma alışkanlığı kazanmada etkili olacaktır. Kütüphanelere üye olup haftanın belirli günlerinde ödünç kitap almak, çocuk veya gençle birlikte kütüphane ortamında bulunup kitap okumak, ya da kitap fuarları ve kitapçılara gitmenin de yararlı olacağı kanaatindeyim." demektedir.

Ebeveynin önderliğinde ve örnekliğinde çocuklar kitapla buluşurlar. Bu görevlerini yerine hakkıyla yerine getiren anne babalar çocuklarına kitabın ve okumanın bir ihtiyaç olduğunu öğreteceklerdir. Okumak bir görev değil aslında bir ihtiyaçtır. İlk emri yerine getirebilmek, yaşam boyu yaptıklarımızla yazdığımız kendi kitaplarımızı kıyamet gününde yüz aklıla okuyabilmek için...

Ailece "Okur" muyuz?

- Çocuğunuza yaşına uygun kitaplar alır mısınız?
- Çocuğunuza tavsiye ettiğiniz kitapları siz okudunuz mu?
- Ailece kitap okuma zamanlarınız ve alışkanlıklarınız var mıdır?
- Evinizde bir kütüphane bulunuyor mu?
- Aile fertlerinin üye olduğu bir kütüphane var mıdır?
- Okuduğunuz kitaplar üzerine ailece konuşur, sohbet eder misiniz?

HAYATIN HER ANI GÜZEL! !

Dr. Mustafa KAHRAMAN

Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

Yüce Rabbimiz kâinatı en mükemmel biçimde yaratırken, dünyayı da içerisinde insanın kolay bir şekilde yaşayabileceği şekle getirmiş, insanı da en güzel hâlde yaratmış (Tin, 95/3.) ve onu mükerrem, şerefli kılmıştır. (İsra, 17/70.) Yeryüzündeki her şeyi insan için yaratmış (Bakara, 2/29.) ve onun emrine vermiştir. "O, göklerde ve yerde ne varsa hepsini, kendi katından (bir lütfu olmak üzere) size boyun eğdirmiştir." (Casiye, 45/13.) Her bölgede o bölgeye uygun çok çeşitli gıdalar yaratmıştır.

Böyle mükemmel bir ortamda gözlerini hayata açan ve mükemmel bir varlık olarak yaratılan insanın hayatı çeşitli evrelerden oluşmaktadır. İnsan doğumla hayata başlar, anne babanın şefkatli kolları arasında bebeklik, çocukluk geçirir, gençlik yıllarında hayatı anlamlandırmanın yollarını arar. Bundan sonra da hayatın sorumluluğu omuzlarına yüklenir, olgunluk devresi, orta yaş ve yaşlılık nasibi olan için kapağı dayanır. Bu da bu yaşa gelenler için insan hayatında olan ve nimet olarak kabul edilmesi gereken şeylerdendir. "Her nefis

ölümü tadacaktır." (Enbiya, 21/35; Ankebut, 29/57.) hakikatine rağmen yaratılışı gereği insan ölmek istemez, uzun yaşamak ister.

İnsan için nasıl gençlik ve orta yaş yani tuttuğunu koparabilme, bir açıdan bakıldığında her istediğini yapabilme durumlarını ortaya çıkarmakta ise, yaşlılık ve onun getirdikleri de başka bazı durumlar ortaya çıkarmaktadır. Bu durum ise elin, ayağın hâsılı bütün organların eskisi gibi olmaması, yavaş yavaş eski gücünü kaybetmesi olarak ortaya çıkmaktadır. Bu, Kur'an-ı Kerim'de Yasin suresi 36. ayette şöyle

ifadesini bulmuştur: "Kime uzun ömür verirse, onu yaratılış itibarıyla tersine çeviririz (gücünü azaltırız). Hâlâ düşünmeyecekler mi?" Ama insanoğlu bu durumu kendine yakıştıramamakta, yirmi yaşındaki gibi güçlü, kuvvetli olmak istemektedir. Ancak her doğan kişinin daha erken bir dönemde ölmezse yaşlanması en doğalıdır. Böyle bir zamanda da yapılabilecek şey şikâyet değil, kişinin şükretmesi, daha zorlu durumlar var olduğunu hiç aklından çıkarmamasıdır. İnsanın kendisi bulunduğu ortamda bu hayatı daha da güzelleştirebile-

ceği gibi yine kendi eliyle daha da zorlaştırabilir. Onların evlatları da yaşlılara davranırken önce şu ilahî fermanı düşünmeli "Rabbin, sadece kendisine kulluk etmenizi, ana babanıza da iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti. Onlardan biri veya her ikisi senin yanında yaşlanırsa, kendilerine "öf!" bile deme; onları azarlama; ikisine de güzel söz söyle." (İsra, 17/23.) hitabını hiç akıldan çıkarmamalıdır. Zaten insana şah damarından daha yakın olan (Kaf, 50/16.), onu yaratan ve onu çok iyi bilen yüce Rabbimiz insanın yaşlılığında sıkıntıları olabileceğini bildiğinden, çocukların anne babaya öf bile dememesini, anne babasını azarlamamasını ve tam tersine onlara güzel sözler söylemesini emretmektedir. Boş kapılara uzun uzun ve hüzünlü bir şekilde "acaba bugün evlatlarımdan ya da torunlarımdan biri kapımı çalar mı?" diye bakmak istemiyorsak, ileri yaşa gelmiş anne babalarımızı, kayınvaldelerimizi, kayınpederlerimizi boş kapılara baktırmamalıyız. Ayrıca ileri yaşta bakıma muhtaç bir yakınına bakmak çok büyük bir rahmettir de. Çünkü onların duasını alabilmek büyük bir nimettir. Hakkıyla hizmet edilse bile yaşları gereği memnuniyetsizlik olsa hatta beddua edilse de bu yine de bakanlar için dua yerine geçer. Peygamberimizin şu tek bir hadisi bile bu durumu çok güzel özetlemekte, bir yandan ikaz edip, gereğini yerine getirirsek diğer yandan da bizi müjdelemektedir. Bir gün Peygamber efendi-

İleri yaşta bakıma muhtaç bir yakınına bakmak çok büyük bir rahmettir de. Çünkü onların duasını alabilmek büyük bir nimettir. Hakkıyla hizmet edilse bile yaşları gereği memnuniyetsizlik olsa hatta beddua edilse de bu yine de bakanlar için dua yerine geçer.

dimiz üç defa "Burnu sürtülsün" dedi, yanında bulunanlar, "Kimin ya Rasulallah!" deyince o da cevaben "Anne babasından her ikisinin ya da birinin yaşlılığına ulaşip da cennete giremeyenin." buyurdular. (Müslim, Birr, 9.)

Yaşlılarımız da yaşlılığı bir musibet gibi algılamamalı, ölümü de

bir son, yok oluş gibi görmemelidir, bunu hem kendisi ve hem de çevresi için çekilmez bir döneme dönüştürmemelidir. Bizler imanımız gereği ahirete inandığımız için ölümü bir yok oluş olarak görmez, yeni bir hayatın ve hatta esas hayatın başlangıcı olarak görürüz. Onun için bizler kültürel olarak bu dünya için "yalancı dünya" ifadesini kullanırız.

Ne mutlu o kimselere ki her hâline şükreder, ne mutlu o kimselere ki son nefesinde kelime-i şehadet getirme nasibi olanlara ve ne mutlu o kimselere ki ölüm anında ölüm meleğinin gelip canlarını zahmet çekirtmeden alınanlara ve "Selamün aleyküm hadi girin cennete" ilahî emrine muhatap olanlara! "(Onlar) meleklerin, "Size selam olsun. Yapmış olduğunuz (iyi) işlere karşılık cennete girin" diyerek tertemiz olarak canlarını aldıkları kimselerdir." (Nahl, 16/32.)

KUSURSUZ BİR ÂDEM ARİYORUM...

Dr. Fatih YÜCEL

Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

Fıtratında var olan birçok güzel özelliğin yanı sıra sık sık hata da yapar insanoğlu. Bir işte aceleci davranmak, düşünmeksizin bir işe koyulurmak, unutkanlık, dalgınlık, dikkatsizlik, ihmalkârlık, tembellik, bir şeyi çokça arzu etmek, ümitsizlik, yılgınlık, musibetler anında umudun yitirilmesi, öfke, inatçılık, asileşme ve nankörlük gibi daha

birçok sebep sayılabilir hataların gerekçesi olarak. İletişim kazaları, yanlış anlaşılma gibi hususlar ise daha çok dolaylı yünden hataların sebebi, belki de sonuçlarıyla ilgili zikredilebilir.

Atamız Âdem (a.s.) le başlar insanlığın hata serüveni. Kur'an-ı Kerim'de Rabbimiz hatalarının affı için kendisine iltica edip bağışlanma dileyen Havva ile Âdem (a.s.)'i , (A'raf, 7/23.) Yunus (a.s.)'u (Enbiya, 21/87.) ve Musa (a.s.)'yı (Kasas, 28/16.) örnek verir. Atalarımız da bu durumu şöyle ifade

etmişlerdir: "Hatasız kul olmaz", "kusursuz dost arayan dostsuz kalır", "kusursuz güzel olmaz." Hakikaten kusursuzluk âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur. Öyleyse kusursuz bir âdem arama çabası gütmenin beyhude olduğunu bilerek, insani ilişkileri bu ekseninde doğruca yönetebilmeli. Anne baba evlat, karı koca, gelin kaynana gibi aile içi en yakın ilişkilerden başlayarak, akraba, komşu, arkadaş, iş vb. her türlü sosyal ortamda bu hususu dikkate alarak olası tatsızlıkların üstesinden gelebilmeli; akıp

giden hayatı başarılı bir şekilde sürdürebilmeli insan. Bu noktada elbette ki rehberimiz Kur'an, örneğimiz de efendimiz Hz. Muhammed (s.a.s.)'dir. Kur'an ve sünnet bizlere, bir taraftan Rab-bimize, insanlığa ve tüm varlığa karşı bir kusur işlediğimizde mü-min olarak takınmamız gereken tutumu öğretirken, diğer taraftan bu tür bir kusur ya da hataya muhatap olduğumuzda yapmamız gerekenleri çok veciz bir şekilde açıklamaktadır. Nefse ağır gelse de imtihanı geçmenin sırrı şöyle verilir. Hatayı yapanın özür

dileyip, pişmanlık duyması, hataya maruz kalanın öfkesini yutup affedici olması.

Mümin hatasından dolayı pişman olup, özür diyen kimsedir.

Kur'an bize her türlü hatadan pişmanlık duyarak günahımızın bağışlanması için tövbe ile öncelikle Rabbimize yönelmemizi emretmektedir. (Hud, 11/3; Tahrim, 66/8.) Öyle ki bu, takva sahiplerinin ayırt edici vasıfları arasında sayılmıştır. (Âl-i İmran, 3/35.) Peygamberimiz (s.a.s.) de bütün

“Hatasız kul olmaz”, Hakikaten kusursuzluk âlemlerin Rabbi Allah’a mahsustur. Öyleyse kusursuz bir âdem arama çabası gütmenin beyhude olduğunu bilerek, insani ilişkileri bu eksende doğruca yönetebilmeli.

insanların hata yapabileceğini, en hayırlı insanların da hatasından dönenler olduğunu ifade etmiştir. (İbn Mace, Züh'd, 30.)

Konunun insani, sosyal ilişkilerimize yansıyan yönü ise hata ya da kusur işlediğimiz kimseden nazik ve içten bir şekilde özür dilemek, varsa zararını tazmin etmektir. Aslında birçok hatanın daha baştan "affedersiniz", "özür dilerim" "kusura bakmayın" gibi özür ifade eden cümleler sebebiyle affedildiğine hep şahit olu-

ruz. Dolayısıyla işin özü aslında hatayı kabullenmek ve karşıdan nazikçe af dilemektir. Hayatının otuz yılını taksi, dolmuş ve otobüs kullanarak geçiren ama hiçbir kavga ya da tartışmanın içine girmeden bu işi başarıyla yürüten kimse bunun sırrını şöyle açıklamıştır: "Hep alttan aldım, sürekli kusuru kendimde bulup özür dileyen taraf oldum ve kimseyle itişmedim." İşte bu söz, hayatımızda en çok sorun yaşadığımız alanlardan biri olan trafikte bile özür dilemenin, alt-

tan almanın daha başlamadan birçok sorunu çözdüğüne işaret ediyor. Bu noktada yaşayan bir örneği anlatmadan geçemeyeceğiz: Vanlılar trafikte ya da hayatın herhangi bir alanında kendilerini öfkeliendiren bir durumla karşılaştıklarında "yangına körükle gitmezler" ve muhataplarına "Allah senden razı olsun" diyerek güzel bir başlangıç yaparlar. Elbette ki bu güzel cümleyle verilen cevap da aynı olgunluk ve güzellikteki "Allah senden de razı olsun" ifadesidir.

Mü'minler öfkelerini yutar ve insanların kusurlarını affederler.

İnsanın olduğu yerde hata kaçınılmazdır. Dolayısıyla toplum içinde büyük küçük pek çok hataya maruz kalabiliriz. Peşinden gelen "Affedersiniz" cümlesi ile olgunluk ve nezaket içinde "önemli değil" diyerek geçiştirdiklerimiz yanında, bizi kimi zaman rahatsız eden, öfkeliendiren hatta kendimizi kaybetmemize neden olan hata ve kusurlar da çoktur. İşte tam bu noktada fitri bir duygu olan öfkenin kontrol edilmesi önem arz etmektedir. Zira bu tutum birçok hadisenin büyümesini önler; yaraların derinleşmesini engeller. Bundan dolayı toplum içinde gündelik yaşamımızda en büyük meselelerden birinin öfkenin kontrolü olduğu ifade edilmelidir. Kur'an-ı Kerim'de takva sahiplerinin özelliklerinden birinin de öfkeyi kontrol etmek ve hatayı bağışlamak olduğu şöyle ifade edilir: "Onlar bollukta ve darlıkta Allah yolunda harcayanlar, öfkelerini yenenler, insanları affedenlerdir. Allah, iyilik edenleri sever." (Âl-i İmran, 3/134.) Ayrıca "Sen af yolunu tut, iyiliği emret, cahillerden yüz çevir." (Araf, 19/9.)

Kur'an'ın bu vurgusundan öfkeyi

**Kısacası hatayı
affedip iyi
muamelede
bulunan
kimsenin Allah
da günahlarını
affeder, ona
büyük bir pay
verir; şerefini
artırır. Bu
durumdaki
kulunun mükâfatı
âlemlerin
Rabbine aittir.**

kontrol etme ve hatayı affetmenin son derece önemli bir husus olduğunu anlamaktayız. Bu aynı zamanda çok yüce bir ahlaki erdemi de ifade eder. Öfkeyi kontrol etme konusunda Efendimiz (s.a.s.)'in tavsiyeleri de son derece önemlidir. (Buhârî, Bed'ü'l-halk, 11.) Hatta kendisinden tavsiye isteyen bir sahabeye defalarca "kıзма" diyerek tavsiyede bulunulması da zikre değer bir durumdur. (Buhârî, Edeb, 76.)

Efendimiz (s.a.s.) öfkeyi kontrol etme yollarını öğretmekle kalmamış kendisine karşı kusur işleyenleri affetmek suretiyle bu noktada ümmetine örnek olmuştur. Efendimizin ahlakını soran bir sahabeye Hz. Aişe'nin cevabı şöyle olmuştur: "O, kötü sözlü ve çirkin ağızlı değildi. Çarşı pazarda bağırıp çağırılmaz, kötülüğe kötülükle karşılık ver-

mezdi; bilakis bağışlar ve hoş görürdü." (Tirmizi, Birr, 69.) Mesela o, kendisini öldürmek isteyen Ğavres b. Hâris ile Hayber'de kendisini zehirleyen bir kadını affetmiştir. (Buhari, Megazi, 32; Hibe, 28.) Yine işlediği hatadan dolayı hizmetçimi kaç kez affedeyim diye iki kez soru yönelten birine Efendimizin verdiği şu cevap son derece önemli ve yol gösterici niteliktedir: "Her gün yetmiş kere." (Tirmizi, Birr,

31.)

Bu çerçevede denilebilir ki mümin hatasından dolayı özür dileyen ve kendisinden dilenen özrü de kabul edip husumeti sürdürmeyen kimsedir. Zira Efendimiz kabahatinden dolayı kardeşinden özür dileyenin özrünün kabul edilmemesinin de bir vebal olduğunu belirtmiş (İbn Mace, Edeb, 23.); "Husumeti sürdürmen sana günah olarak yeter." (Tirmizi, Birr, 58.) buyurarak bu noktada takınmamız gereken tavrı ortaya koymuştur.

Kısacası hatayı affedip iyi muamelede bulunan kimsenin Allah da günahlarını affeder (Nur, 24/22.), ona büyük bir pay verir (Fussilet, 41/35.); şerefini artırır. (Müslim, Birr, 69.) Bu durumdaki kulunun mükâfatı âlemlerin Rabbine aittir. (Şura, 42/40.)

Yrd. Doç. Dr. Ömer Sabuncu ile Hat ve Ebru Üzerine

Sayın hocam, hat ve ebru üzerine çalışmalarda buluyorsunuz. Kültür ve Turizm Bakanlığı "Başarı Ödülü" dâhil pek çok ödül aldınız. Birçok serginiz oldu. Hat ve ebru sanatından başlayalım isterseniz, nasıl başladı bu yolculuğunuz?

1995 yılında hüsnühat sanatına başladım. O zaman Hattat Doç. Dr. Mehmet Memiş hocamız Urfa'daydı. Onunla görüşürdük. Daha sonra Urfalı Hattat Mustafa Kaçar hocamızdan beş yıl boyunca sülüs ve nesih meşk ettik. Bu hatları çalışırken, hatların kenarına süsleme yapacak ebruyu bulmada sıkıntı yaşıyorduk. Mustafa Kaçar hocamız, "Ömer elin fırçaya, boyaya yatkın, bu sanatı yapabilirsin" şeklinde bizi teşvik etti. Böyle amatörcü ebru çalışmaya başladık.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Timuçin Tanarslan'ı, Diyarbakır, Mardin ve Urfa'ya, ebru sanatını tanıtmaya adına görevlendirmişti. Timuçin hocam, Diyarbakır ve Mardin'e gittiğinde, orada ebru

sanatıyla ilgilenen fazla kimseyi bulamamış. Biraz da canı sıkılmış, morali bozulmuş. Timuçin hocamın geldiğini haber verdiler. Timuçin hoca, 'Ebru sanatıyla ilgilenen var mı?' diye sorunca onlar da bizi söylemişler. Birkaç kişi gittik. Timuçin hocamın yaptığı ebrulara baktık. Birkaç gün Urfa'da kaldı. Bizimle sohbet etti. Hemen başladık. Nasıl oldu? Nasıl başladık? Ders alacağınız kimse var mıydı gibisinden? Urfa'dan hiç olmazsa ebru sanatına bir ilgi olduğunu görünce, "Ömer, Ankara'ya gelirsen, hiçbir ücret almaksızın, ebru sanatını elimden geldiğince öğretmeye çalışırım. Evimde kalırsın; sırf Urfa'da ve doğuda bu sanat gelişsin diye" dedi. Bu beni çok duygulandırdı. Öyle bir teklifi hocaya kendimiz bile yapamazdık. Hocam sadece Türkiye'de değil, Mısır, Çin, Amerika, Suudi Arabistan, Suriye gibi birçok ülkede ebru sanatında Türkiye'yi temsil etmiş bir insandır.

Hakikaten dünyalar benim oldu. Hocam dedim,

ebru

Turkish Art of Marbling
Türk Kağıt Süsleme Sanatı

cana minnet. Siz deyin gel üç ay kal, üç ay kalırım. Hocada öyle bir aşk, şevk var ki; bunu anlatamam, inanın. Ben dedim herhâlde gideriz, akşama doğru oraya varırız, öbür gün öğlene kadar dinleniriz. Hoca bir şeyler anlatır öyle başlarız gibi düşündüm. Hiç öyle olmadı. Yemeğimizi yedik, çayımızı içtik. 'Hadi bismillah ebruya başlıyoruz' dedi. O günden vefatına kadar hocamla ebru çalıştım. Allah rahmet eylesin.

Ustanız-hocanız Timuçin Tanarşan'la birlikte UNESCO Genel Merkezi'nde ebru sanatında Türkiye'yi temsil ettiniz. Bu süreci biraz anlatır mısınız?

2014 yılı Kasım ayında Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan aradılar. Usta-çırak olarak hocam Timuçin Tanarşan'la birlikte UNESCO Genel Merkezi'nde ebru sanatında Türkiye'yi temsil etmemizi teklif ettiler. Hocamla 12 yıldır usta-çırak olarak bu sanatı gelecek nesle aktarmaya çalışıyorduk. Bizim seçilmemiz ömrünü bu sanata adanmış hocam ve benim için mutluluk ve gurur verici oldu. Üç ayrı yerde sanatımızı tanıtmak için seminer verip ebru performansı gerçekleştirdik. Bunlar Büyükelçiliğimiz, Paris Dışişleri ve UNESCO Genel Merkezi'ydi. Somut Olmayan Kültürel Miras Hükümetler Arası Ko-

Ankara'da yaşlı bir dostunun "Kadim ebru sanatı Türkiye'de bitmek üzere. Bunu Üsküdar'da sadece bir kişi yapıyor. Vefat ederse ebru sanatı kaybolup gidecek" sözleri üzerine hocamın içinden bir şeyler kopmuş ve bahsedilen hocayı bulup ne öğrenebilirse öğrenip; bu sanatı yaşatacağına dair söz vermiş kendi kendine.

mite Toplantısı'nda ebru sanatı dünyanın ortak mirası olarak kabul edildikten sonra hocam Timuçin Tanarşan duygulu bir teşekkür konuşması yaptı; ayakta alkışlandı. Unesco'da diğer ülke temsilcilerine ve izleyicilere ebrunun nasıl yapıldığını gösteriyor ve yaptığımız ebruyu onlara hediye ediyorduk. Çok heyecanlı ve duygulu anlar yaşandı. Orayı tanımaya gelen çocuklar ise sanatımızı hayranlıkla izlediler.

Biraz da size icazet veren hocanızdan ve icazeti nasıl anlamamız gerektiğinden bahsedelim isterseniz.

Hocam Türkiye'nin ilk icazetli ebrucusu, 41 yıldır bu sanatı icra eden en eski ebru üstadıydı. 11 Nisan 2015 tarihinde kaybettiğimiz hocama Allah'tan rahmet dileyerek dünya hayatına bir bakalım: Hocam Timuçin Tanarşan, 1943 yılında Adana'da dünyaya gelmiş. Gazi Üniversitesi'nde İktisat okuyarak 1969 yılında mezun olmuş. Sahafılık yaparken devraldığında eskimez kitapların cilt yan kâğıtlarında birbirinden güzel ebruları görünce, ebru sanatına kaptırmış gönlünü.

Ankara'da yaşlı bir dostunun "Kadim ebru sanatı Türkiye'de bitmek üzere. Bunu Üsküdar'da sadece bir kişi yapıyor. Vefat ederse ebru sanatı

kaybolup gidecek" sözleri üzerine hocamın içinden bir şeyler kopmuş ve bahsedilen hocayı bulup ne öğrenebilirse öğrenip; bu sanatı yaşatacağına dair söz vermiş kendi kendine. Hocası Mustafa Düzgünman'la tanıştıktan sonra 100'den fazla seyahat etmiş İstanbul'a. 1984 yılına kadar devam etmiş. Mustafa Düzgünman "Sende sabır var. Gösterdiğin sabır ve arz ettiğin gayretle iyi bir noktaya geldin" dedikten sonra evine davet etmiş. Timuçin Tanraslan'ın yaptığı ebrulardan birini beğenerek, kenarını kıvrımış ve el yazısıyla "Bu ebru çok güzel, sen de ebrucu sayılırsın" ibaresini yazarak üzerine tarihi koyarak imzasını atmış. Böylelikle Cumhuriyet tarihinin ilk ebru icazeti ortaya çıkmış. O günden sonra hocam bu sanatı yaşatmaya; gelecek nesle aktarmaya adanmış kendini.

İcazet, sevgi, sabır, bilgi, birikim ve sanat ahlakına sahip olan öğrencilere verilir. Sanatı icra etmeye ve gelecek nesle aktarmaya bir yetkidir icazet. Sanatla ilgilenen kişinin temel hedeflerinden biri bu sanatı gelecek nesle aktarmak

olmalıdır. Biz de hocamızdan aldığımız icazetin hakkını vermeye çalışıyoruz. Çeşitli şehirlerde bu sanatı icra eden öğrenciler yetiştirdik. Mehmet Düzgün isimli bir öğrencimize de icazet verdik.

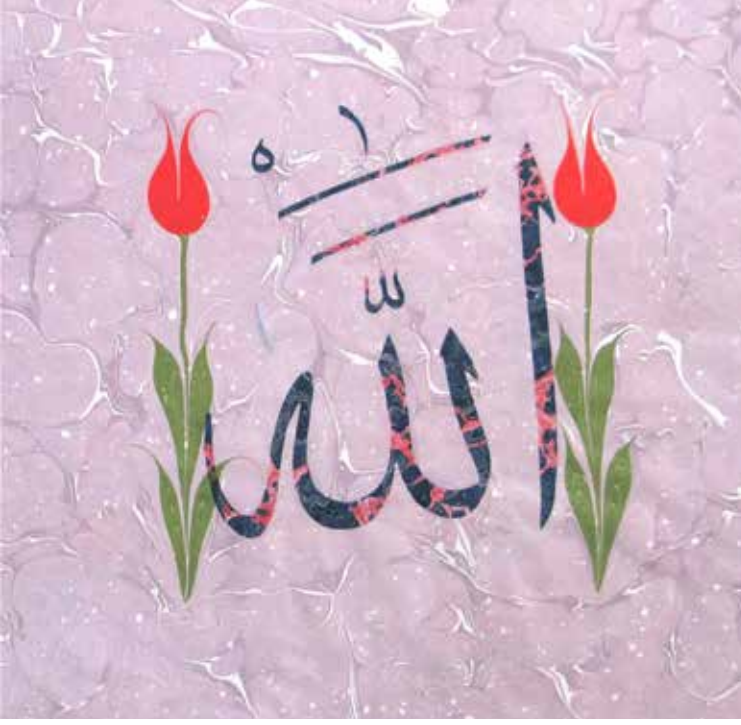
Peki, ebru sanatının hayatınızdaki yeri...

Ebru çalışması yaparken insan başka âlemlere gider. Problemlerini, yorgunluğunu unuttur, bedeni ve ruhuyla sükûn bulur. Ebru sanatı benim için de hayatın olmazsa olmazları arasındadır. Temel hedefimiz sanatı gelecek nesle aktarmaktır. Teklifimiz üzere 5-6 yıldır ebru ve hüsnühat sanatı İlahiyat Fakültemizde ders olarak da verilmektedir.

Bir esere başlarken belirli kıstaslarınız var mıdır? Özellikle hat sanatında 'bu çok önemli veya olmazsa olmaz' dediğiniz nedir?

Öncelikle sanatı Allah aşkı için yapmalı, maddi menfaatlerin üstünde tutmalı. Ayrıca malzemeler kaliteli olmalı; "Kem âlâtla kemâlat olmaz!" denmiştir. Çalışılan yer sakın olmalı, huzur vermeli. Hattat dünyevi işlerden arınmış, dinlenmiş olmalı. Hat öğrencisi sabır ve sevgiyle devam etmeli, bıkkınlık göstermemeli. İslam üzere olmalı, hocasının tashih ve tavsiyelerini dikkatle takip etmeli, derslerini özenle meşk etmelidir.

Sanatı Allah aşkı için yapmalı, maddi menfaatlerin üstünde tutmalı. Ayrıca malzemeler kaliteli olmalı; "Kem âlâtla kemâlat olmaz!" denmiştir. Çalışılan yer sakın olmalı, huzur vermeli. Hattat dünyevi işlerden arınmış, dinlenmiş olmalı.

Ebru sanatını hüsnühat ile birleştirmek... Eseriniz bittikten sonra sizde ve eseri görenler üzerinde bıraktığı etki nasıl oluyor?

Ebru, hat ve tezhip gibi sanatlar kardeş sanatlardır, birbirini tamamlar. Ebru hattın kenarında hat sanatına güzellik katar; göze daha hoş gelmesini sağlar. İki sanatı birleştirmek akkâse ve yazılı ebrularla daha farklı bir güzellik katar sanata. Özellikle vefat etmiş hattatların eserleri yazılı ebru şeklinde yapıldığında hem o hattat yaşatılmış olur hem de önemli bir hattatın eseri evleri, işyerlerini süslemiş olur.

Ebru yaparken, renklerle ve suyla uğraşmak ruhu dinlendiriyor ve insan daha huzurlu oluyor diyebilir miyiz? Aslında ebru yapmak bir nevi terapi midir?

Ebru sanatı, insanı dinlendiren, manevi huzura erdiren bir sanat. İnsanın beden yorgunluğunu da gideren bir sanat. İnsan boyaları kitre üzerine serptiği zaman, manevi bir huzur duyar; yorgunluğunun gittiğini hisseder. Ayrıca ebru sanatı insanın hâletiruhiyesini, yani ruh yansımalarını gösterir. O anda, sinirli yapıda olan bir insanın yaptığı ebruyla, daha munis bir yapıda olan birisinin yaptığı ebru farklı olur. Ebru sanatıyla uğraşmak bir terapidir. Biz Urfa'da madde bağımlılarına yönelik ebru kursları açtık.

O kardeşlerimize çok faydası olduğunu gördüm. Gelmemi dört gözle bekliyorlardı. Ardından sergi açtık; ebru çalışmalarının yanında durduklarında gözlerindeki sevinç görülmeye değerdi.

Kısaca ebru, huzur veriyor, rahatlatıyor insanı.

Kültürümüzün yavaş yavaş değişiyor olması hatta insanların karşılıklı diyalog kurmak yerine sosyal medya ile beğenilerde bulunması bu sanatı da etkiledi mi?

Tabii ki olumlu ve olumsuz olarak etkilediğini söylemek mümkün. Maalesef insanlar bu güzel sanatlarla uğraşırken dahi sık sık sosyal medyaya dönüyor, cevaplar verip paylaşımında bulunuyorlar. Kendilerini sanata veremiyorlar. Yalnız paylaşım ve tanıtım anlamında sosyal medya faydalı oluyor. İnsanlar bilgiye ve görsele çabuk ulaşabiliyor.

Son olarak hat ve ebru sanatıyla ilgilenmek isteyenlerde hangi özellikler olmalı?

Hüsnühat ve ebru insana sabrı öğreten sanatlardır. Bu sanatlar, sabır ve sevgi ister. Sanatı seveceksin, insanı seveceksin, çiçeği seveceksin; kısaca gönlün sevgiyle dolu olacak tüm mahluka. Bu sanatları sadece ellerinle değil gönlünle de yapacaksın; çalışmana, meşkine, sanatına sevgini katacaksın.

BORDERLINE KİŞİLİK BOZUKLUĞU

Uzm. Dr. Timur HARZADIN

Aile Danışmanı/Psikoterapist

Borderline kişilik bozukluğu ülkemizde ve dünyada sıklığı giderek artan bir rahatsızlıktır. En temel özelliklerinden birisi duygularda yoğun iniş ve çıkışların olmasıdır. Sevdığı ve yakın ilişki içinde olduğu insanlar tarafından terk edilme kaygısı da bir başka önemli özelliğidir. Sevdığı kişi çok yakın davrandığında işgal, boğulma duyguları hissederken, uzak ve mesafeli olduğunda yalnızlık, boşluk, anlamsızlık duyguları hissederek. İnsanlara çok çabuk ısınır güler

yüzlü davranırken, kısa sürede onlardan soğuyup uzaklaşabilir.

Bu rahatsızlığa sahip bireylerin hayata bakışı siyah beyaz şeklindedir. Kendisini ve dünyayı çok güzel, mükemmel görürken, birkaç saat sonra çok kötü ve anlamsız görmeye başlar. Aslında çevresinde önemli bir değişiklik olmamasına rağmen dünyayı ve kendisini algılaması sık sık değişmektedir. Sanki iç dünyasında bir bölünmüşlük ve parçalanma mevcuttur. Bu yüzden kendisini tanımlamada zorluk yaşar. 'Nasıl bir kişisiniz' sorusuna mutluyum derken biraz sonra yok aslında mutsuzum diyebilir.

Günlük hayatta sürekli kararsızlık yaşar. Bir konuda karar verdikten sonra ama kelimesi ile başlayan aksi bir durumu iddia eden başka bir cümle söyler. Sürekli bir git gel hâlinde olması tutarsızlık içinde bulunması dikkat çekicidir. Özellikle terk edildiği veya sevdiği insanın küsmesi karşısında hissettiği yalnızlık ve boşluk duygusu dayanılmaz acı vericidir.

Borderline kişilik bozukluğu kadınlarda daha fazla görülür. Bu çok yoğun rahatsız edici duygular arttığı zamanlarda karşı cinse olan ilgisi artar, teşhircilik boyutuna varabilir. Özellikle dini

Borderline kişilik bozukluğu, tedavisi olan bir rahatsızlıktır. Bu problemin kendiliğinden zamanla düzelmesi mümkün değildir. Tedavisi psikoterapi ile yapılmaktadır, ilaç tedavisi yoktur.

inançları yüksek bir ailede bir kadının veya genç kızın böylesi davranışlarda bulunması ailede birçok olumsuz duyguyu ateşler. Tüm aile bireylerinde önemli bir ruhsal çöküntüye sebep olabilir. Bunun dışında aşırı alışveriş yapma, hızlı araba sürme, kendi vücuduna zarar verme, intihar düşüncesi gelişebilir. Bazen kişi çok yoğun öfke nöbetleri hissederek ve bu öfkeyi karşıdakine ığneleyici konuşmalarla yükler.

Oluşma sebepleri

Borderline kişiliğin oluşumunda özellikle 0-7 yaş dönemi anne ve babanın çocukla kurduğu ilişki önemlidir. Ebeveynlerin çocuğa tutarsız davranışları önemli bir etkidir. Bardağı kırdığı için kızılan çocuğa, bir hafta sonra benzer bir bardağı kırdığı zaman "olsun yavrum canın sağ olsun" gibi bir tepki verilir. Ebeveynlerin duyguları değişkendir, duygusal iniş çıkışlar belirgindir.

Bunun dışında çocuğun kendi tercihlerini yapmasına izin verilmez. Zorla yemek yedirilir, zorla uyutulur, zorla tuvalete götürülür. Babaya öfkeli bir anne çocuğu da babaya öfkelenmiş diye zor-

layabilir. Ebeveyn sevindiğinde çocuk sevinmeli, üzüldüğünde ise üzülmelidir. Tüm bunların sonucunda kendi benliği olmayan, sürekli ötekinin beynini okumaya çalışan, sürekli koşuşturma içinde olan bir insan yetişir. Bu tarz davranışları olan ebeveynlerin çocuk yetiştirmede nelere dikkat etmeleri gerektiği ile ilgili bir uzmandan destek alması önerilir.

İntihar düşüncesi sıkır

Bu kişilik bozukluğunda intihar düşüncesi ve girişimlerine sık rastlanır. Bazen manüplatif ve karşıdakinin gözünü korkutmak için de bu eylemi yapabilir. Yine de bu manüplasyon kısa sürede gerçeğe dönüşebilir. Özellikle yakın çevresinin umursamaz tavırları intihar düşüncesini yoğunlaştırabilir. Dini değerleri yüksek ailelerde bile bu duygulara rastlanabilir. Eyleme dökmese bile "ölsem de kurtulsam" gibi söylemlere sık rastlanmaktadır.

İntihar düşüncesi olan böyle birisi her zaman için ciddiye alınmalı, mümkün olduğunca bu gibi durumlarda bir uzmandan destek istenmelidir.

Tedavide ne yapılır?

Borderline kişilik bozukluğu, tedavisi olan bir rahatsızlıktır. Bu problemin kendiliğinden zamanla düzelmesi mümkün değildir. Tedavisi psikoterapi ile yapılmaktadır, ilaç tedavisi yoktur. Tedaviye uyumları değişkendir. Psikoterapistler için genellikle çetin danışanlardır. Tedavi süresi ortalama 2-5 yıl arasında değişmektedir. Duygularında sürekli iniş çıkışlarla kişilik bozukluğu yaşayan bir genç kıza aile içerisinde aşağılamak, kötü davranmak, nasihat etmek yerine bunun ruhsal bir problem olabileceği akla getirilmelidir.

Terapi sırasında devamlı değişen duygulara, aşırı ilgi ihtiyacına ve sürekli tekrarlanan öfke duygusuna terapistin dayanabiliyor olması gerekir. Borderline kişilik olan birisi bir süre sonra terapiyi ve terapisti aşağılamaya başlayacak ve bazen de kızgınlıkla aniden tedaviyi sonlandıracaktır. Çoğunlukla daha sonra tedaviye geri döner ve terapi bu şekilde devam eder. Yoğun intihar duyguları varsa hastaneye yatması da gerekebilir.

ÇOCUKTA TEHLİKELERİ ÖNGÖRME YETENEĞİNİ GELİŞTİRME

Yrd. Doç. Dr. Engin EKER

İstanbul Aydın Üniversitesi
Psikoloji Bölümü Öğr. Üyesi

Çocukluk ve tehlike kavramları, anne babaların zihinlerinde büyük yer kaplayan kavramlardır. Çocuk sahibi olmanın ve yetiştirmenin birçok amacı var: Türemüzü devam ettirmek, geleceğe güvenle bakabilmek, dünyaya kendimizden bir şeyler bırakabilmek gibi...

Birçok örneği verilebilecek bu motivasyonlara pratik açıdan şu amaç da eklenmelidir: Çocuk yetiştirmede en önemli hareket noktası, çocuklarımızı gerçek dünyaya hazırlamaktır. Bu hazır-

lık süreci ne kadar iyi geçirilirse, çocuğumuzun dış dünya ile uyumu da o kadar kolay olacaktır.

Dış dünya, yeni keşiflerin yapıldığı, yeni canlı ve nesnelerin tanındığı ve kontağa girildiği; keşfedilmeyi bekleyen bir kıta gibi çocuklarımızın deneyim evrenine yaklaşmaktadır. Burada anne bebek ilişkisi üzerinden düşünmeye başlarsak ilk keşfedilen 'anne'dir. Emme seansları annenin bedeninin, teninin, ilgisinin tanındığı ilk keşif çalışmalarıdır. Bu çalışmalar, bir annenin çocu-

ğuna sunduğu güvenli bir alanda gerçekleşir ve bebek doğumdan sonraki ilk bir yılda ağız aracılığıyla annesinden ibaret olarak algıladığı dünyayı keşfeder. Dış dünyanın, ilişkilerin mesela deprem gibi toplumsal travmaların olumsuz etkileri altında olmayan bir annenin, tüm ruhsal enerjisini bebeğine aktarmasının önünde hiçbir engel yoktur. Nitekim bebek, anneyi keşfederken anne de bebeğini, onun tepkilerini, duygusal limitlerini, mimikleri, jestleri aracılığıyla kavramaya başlar.

Eğer
çocuğumuza,
yetişkinlik
hayatında da
pamuksu bir
dünya garantisi
verebiliyorsak,
aşırı korumacı
bir yaklaşım
en azından
tutarlı olurdu
ancak bu bile
çocuğumuzun
problemleri
karşısında çözüm
üretmesine
yardımcı olmaz.

Bu anne ve bebek arasında zamanla kendi ahengini bulacak olan kutsal bir dansır.

Doğumdan sonraki ilk bir yılı çokça önemsiyoruz çünkü anne ve bebeğin birbirlerinin ayaklarına basmadan, müziğe olan uyumlarını da kaybetmeden gerçekleştirdikleri bu dans, karşılıklı güvenin, ilgi ve sevginin yeşermesi ve palazlanması için elzemdir.

Bir çocuğun dış dünyaya keşif yolculukları yapmasını sağla-

yacak asıl bileşen, bu dünyanın keşfetmeye değer, ilgi çekici bir yer olduğuna dair algısıdır. Annesi ile ilişkisinin iyi olduğu bir bebek için annenin görüntüsünün arkasından yükselen dış dünya da olumlu özellikler barındırıyor ve keşfedilmeyi hak ediyor demektir.

İç dünyasında güven çekirdekleri korunmuş ve yeşermeye başlamış bir çocuk için; önemli psikanaliz kuramcılardan Margaret Mahler'in (Mahler, M. S. & La Perriere, K. (1965). Mother-child interaction during

separation-individuation. Psychoanal Q. 34:483-498.) de belirttiği gibi, 1 yaş dönümü anneden güvenli bir şekilde ayrılmak ve önceleri anneye yönelmiş ilgi ve merakı dış dünyaya yöneltmek noktasında birincil önem kazanır. Burada önemli olan bebeğin dış dünyaya yönelirken duygusal olarak annesinin onu bırakmadığını, onu izlemeye devam ettiğini bilmesidir. Bu, çocuğun keşfettiği yeni nesneler karşısında hissettiklerinin anne tarafından gözleniyor ve önemseniyor olduğu

Çocuğumuzu dış dünya ile korkutmak yerine, ona açıklayıcı bir şekilde dış dünyanın olumlu ve olumsuz özelliklerini örnekleyerek aktarmak da kendine güvenen, nerede ne yapması ve ne yapmaması gerektiğini bilen ve öngörebilen bir çocuk yetiştirmede faydalı olacaktır.

algısını kuvvetlendirir. Ancak burada önemli olan husus, çocuğun problemlerle yüzleşmesine imkân tanımadır. Bu, çocuğun benliğinin gelişmesini sağlayacak yegâne provalardır.

Başarısızlık karşısında ne yapacağını kendisi bulabilen bir çocuk, yetişkinlik hayatında dış dünyanın problemleri ile de baş etme kapasitesini artırabilir böylelikle.

Klinikte başarısızlığı deneyimlememiş, başarısız olsa da kendine güvenmesi gerektiğini öğrenememiş birçok çocukla çalışmaktayız. İlk anda anlama-

dığı, kavrayamadığı her durum karşısında, 'ben bunu yapamam' diyerek geri çekilen ve başarısız olmaktan ölesiye korkan birçok çocuk, en iyi öğrenme yönteminin hata yapmak olduğunu bilmemektedir.

Bu yazının teması olan tehlike algısına geldiğimizde, anne babaların çocukların keşfetme motivasyonlarını bloke eden önemli bir değişkenin de bu olduğunu görüyoruz. Çocukları için pamuklarla bezeli bir yaşam alanı oluşturmak isteyen, onların üzülmesine kıyamayan, onların yerine birçok zorluğu çekmeye do-

ğuştan gönüllü olan ebeveynler, ev ortamını tehlikelerden arındırmak adına her köşeyi süngerlerle çevrelemektedir.

Eğer çocuğumuza, yetişkinlik hayatında da pamuksu bir dünya garantisi verebiliyorsak, aşırı korumacı bir yaklaşım en azından tutarlı olurdu ancak bu bile çocuğumuzun problemleri karşısında çözüm üretmesine yardımcı olmaz. Dış dünyanın gerçekliğine hazır olmadan yetişen çocukların, hayatın sınavlarında başarılı

olma şansları pek olmuyor. Aile içinde onlara her zaman koşulsuzca sunulan destek, yetişkinlik hayatında da diğerlerinden sürekli bekledikleri ve kendilerindeki kaynakları fark etmelerini ve harekete geçirmelerini engelleyen bir nitelik kazanıyor.

Bunun anne çocuk ilişkisinde karşımıza çıkan şu tip örüntüleri olmaktadır: Anne, dış dünyayı tehlikelerle dolu, baş edilemez ve korkutucu bir yer olarak yansıttığında çocuk da keşfetme davranışlarından geri çekilmekte ve dış dünya karşısında hem zihinsel hem de duygusal olarak zayıf hissetmektedir. Anneler, belki de artık çocuklarının kendilerine eskisi kadar ihtiyacı olmadığını görmek istememektedirler. O sebeple çocuğun keşif girişimleri, bu şekilde engellenmekte ve çocuk annesinin dizinin dibinden uzaklaşmamaktadır. Bu yaklaşım, çocuğun benlik gelişimini sekteye uğratmaktadır. Bu sebeple çocuklar, bakım ihtiyaçlarının karşılanması adına hayatın içinde birçok deneyime uzak kalmakta ve bir 'hayat acemisi' olarak yaşamlarını sürdürmeye çalışmaktadırlar. Bu sebeple çocukların tehlikeler karşısında ne yapacaklarını öğrenmeleri, öncelikle tehlikelerin baş edilemez şeyler olduğuna dair bir algının oluşmaması ile mümkün. Bu konuda pratik birçok öneri verilebilir.

Bütüncül bir tehlike kavramından ziyade, çocuğun içinde bulunduğu durumlarda önceden tehlikeli bulduğunuz şeyleri konuşarak

ve açıklayarak ona aktarmak en iyisidir. Yoğun kaygı aktarımı yerine onun güvenliğine verdiğiniz değerin aktarılması, sürekli ikazlarda bulunmak yerine tehlikelerin neler olduğunun önceden davranışsal olarak açıklanması faydalı olacaktır.

Çocuğunuzun altından kalkabileceği kadar ufak tehlikeli (asla daha fazlası değil) durumları deneyimlemesi faydalı olacaktır. Böylelikle onun için risk teşkil eden şeyleri görebilir. Çocuğumuzu dış dünya ile korkutmak yerine, ona açıklayıcı bir şekilde dış dünyanın olumlu ve olumsuz özelliklerini örnekleyerek aktarmak da kendine güvenen, nerede ne yapması ve ne yapmaması gerektiğini bilen ve öngörebilen bir çocuk yetiştirmede faydalı olacaktır.

Yoğun kaygı
aktarımı
yerine onun
güvenliğine
verdiğiniz
değerin
aktarılması,
sürekli ikazlarda
bulunmak yerine
tehlikelerin neler
olduğunun
önceden
davranışsal
olarak
açıklanması
faydalı olacaktır.

KULAĞINIZ ÇINLIYOR MU?

G. Dilşat GENÇ

Odyoloji ve Konuşma Bozuklukları Uzmanı

Kulak çınlaması (Tinnitus), bulunduğu ortamda herhangi bir ses yokken hasta tarafından bir kulakta veya bazen her iki kulakta duyulan, tekdüze sese verilen addır. Kulak çınlaması tanımları hastaların deneyimleri ile adlandırılmış olup bunlar; çınlama, vızıldama, zil çalması, dalga sesi, rüzgâr sesi ve su sesi şeklinde olabilir.

Kulak Çınlamasının Nedeni

Kulak çınlaması görülme sıklığı

erişkin toplumun ortalama %10-15'i kadardır. Yaşla birlikte kulak çınlamasının hem sıklığı hem de rahatsız edici olma durumu artmaktadır. En sık bilinen nedeni işitme kaybıdır. Bunun yanında kulak zarında delinme, orta kulakta sıvı birikmesi ve kemikçiklerin eklem yerlerinin sertleşmesi (otoskleroz, timpanoskleroz hastalıkları) enfeksiyon gibi nedenler de olabilir. Baş ve boyun bölgesindeki damar balonlaşmaları (anevrizma) veya işitme ve denge sinirinden kaynaklanan bir tümörden (akustik nörinom) dolayı da olabilir. Romatoid artrit, yüksek veya düşük tan-

siyon, alerji, bazı tümörler, şeker hastalığı, tiroid problemleri, baş ve boyun bölgesine gelen darbeler ve bazı ilaçlar (kimisi romatizma ilaçları, antibiyotikler, sakinleştirici ilaçlar ve aspirin) da kulak çınlamasına neden olabilir. Depresyon, kaygı, korku, gerilim, sıkıntı hâli, uyku bozukluğu, konsantrasyon güçlüğü kulak çınlamasının uzun vadeli sonuçlarıdır.

Kulak çınlaması gelişmiş hastalarda genellikle yüksek sese maruz kalma (akustik travma) öyküsü vardır. Silah, yüksek sesli müzik, gürültülü iş makineleri gibi.

Kulak çınlaması görülme sıklığı erişkin toplumun ortalama %10-15'i kadardır. Yaşla birlikte kulak çınlamasının hem sıklığı hem de rahatsız edici olma durumu artmaktadır. En sık bilinen nedeni işitme kaybıdır.

Kulak Çınlamasının Tedavisi Nedir ?

Hastalarını değerlendirirken bunun bir hastalık değil bir belirti olduğunu unutmamak gerekir. Vakaların çoğunda özel bir tedavi yoktur. Eğer temelde yatan işitme kaybı düzeltilebilirse kulağınızdaki çınlamalar da ortadan kalkabilir. Çınlamanın nedenini bulabilmek için bazı röntgen filmleri ve denge testlerine ihtiyaç duyulabilir. Bunlara rağmen kulak çınlamasının gerçek nedeni kimi zaman bulunamaz. Neden ortaya konulmamış olmasına rağmen bazı durumlarda ilaçlar yardımcı olmaktadır. Tedavi için kullanılan birçok ilaç vardır. Genellikle hastaya bu ilaçlardan bir veya birkaçı önerilir ve sonuç alınıp alınmadığı sorulur.

Bu tedavilerin dışında da çınlama tedavisinde birçok yöntem denenmiştir. Bunlar gevşeme egzersizleri, alternatif tıp, beyin stimülasyonu, lazer tedavisi, akupunktur, biyofeedbacktir. Bazı tedavi yöntemlerinde kısmi başarılar elde edilse de bahsedilen tedavilerin hiçbirisi standart kulak çınlaması tedavisi içinde yer almaz.

Başka Bir Tedavi Yöntemi: Kulak Çınlaması Maskelemesi Nedir ?

Maskeleme günümüzde kulak çınlaması tedavisinde önemli bir yer tutar. Maskeleme esas olarak dışarıda verilen sesin kulak çınlaması işitmez hâle getirmesidir. Bazı hastalarda saf sesle ya da gürültü ile kulak çınlaması tamamen ortadan kalkabilir ya da maskelenebilir. Bazı hastalar rahatlatıcı ses üreten elektronik aletler kullanmaktadır. Kulak çınlaması maskeleyici işitme cihazını içine yapılan veya ona eklenen küçük bir elektronik parçadır. Sürekli ama rahatsız etmeyecek bir ses üreterek kişinin kulak çınlamasını baskılayarak, çınlamanın ayırt edilmemesini amaçlar.

Eğer bir neden ortaya konulamazsa kulak çınlamasının azalması için bir şey yapılabilir mi?

Her şeyden önce işitme sisteminin vücudun en hassas sistemi olduğu hatırlanmalıdır. Bu nedenle aşağıdakileri yapmanız önerilir.

1. Yüksek sesli müziğe maruz kalmayın.
2. Sinir sistemine uyarıcı etkisi olan kahve, kola ve sigaradan uzak durun.
3. Tuz alımını kısıtlayın.
4. Kan basıncını sürekli kontrol ettirin.
5. Günlük egzersizlerle kan akınızı düzenleyin.
6. Sinirliliğinizi ve gerginliğinizi en aza indirin.
7. Sesten endişelenmeyin. Kulak çınlamanız sizin sağır olmanıza ve aklınızı kaybetmenize neden olmaz.
8. Yeterince dinlenin ve çok yorulmayın.

Sonuç olarak; kulak çınlamanız için herhangi bir tedaviye başlamadan mutlaka bir Kulak Burun Boğaz uzmanı tarafından muayeneden geçmelisiniz.

ZAMAN ÖLÇERLER

Rukiye KARACA

Son günlerde neredeyse güneşin ilk ışıkları ile uyanır oldum. Bu konuda aşırı sıcakların çok etkili olduğunu söylemem gerek. Güneşin kızgın olduğu zamanlardayız. Sabahın ilk saatlerinde odayı dolduruyor aydınlık, yanıltıcı bir geç kalmışlık hissi uyandırıyor. Güneş vaktin çoktan geçtiğini haber veriyor. Gece çok uzaklarda kalmış gibi. Oysa daha birkaç saat önce karanlık kaplamıştı her yanı. Yani şu günlerde hiçbir şey vakitten haber vermiyor. Bir yerlere yetişememe telaşı da yok, yerini sükunet aldı. Zaman durdu sanki akrep ve yelkovan yerinde sayıyor.

Siz de zamanı sıkı sıkı tutmak isteyenlerden misiniz? Öyleyse evinizin her odasında bir saat bulunduğunu iddia edebilirim.

Saati öğrenmek istediğinizde bir odadan başka bir odaya geçmek ne de olsa vakit kaybı. Belki de odalarda dijital saatler bulunduruyorsunuzdur. Ne de olsa sessiz ilerliyorlar. Oysa zaman hep sessiz ilerler, kimseye fark ettirmeden. Bazen akrep ve yelkovanın adımlarını, birbirini kovaladığını, iştirsiniz. Gece vakti sizi yakalamış, uyandırmışlardır. Belki de hiç duymamışsınızdır, akrebi, yelkovanı ne de birbirlerini kovaladıklarını.

Zaman aslında soyut bir kavram, onu ölçmek insanlar için her zaman cezbedici olmuştur. Bir şekilde varlığını ömrümüze katma ihtiyacı duymuşuzdur. Bu, tarihin her devrinde farklı bir şekilde ortaya çıkmıştır. Ölçüm metotları insanların sahip olduğu teknik

ölçüsünde zenginleşmiştir.

Zaman bir değişimin ürünüdür. Elle tutamadığımız, gözlemleyebildiğimiz bir değişim. Kimilerince geçip giden, değeri bilinmeyen zaman, aldığımız sayılı nefes kaddır. Bizim için ömrümüz ölçüsüyle sınırlı olan zaman, tarihsel ve toplumsal bir boyuta sahiptir. Tarihsel anlamda eldeki bulgular ölçüsünde geriye sayabildiğimiz bir dilim. Öncesi ve sonrası bizim için dipsiz bir kuyu. İnsanlık kendince dilimlere ayırır zamanı, şimdiye kadar yaşadığı tarih, artık gerilerdedir. Fakat hesap edilen bir zaman dilimi daha vardır. Birçok öğreti için anlamlı olan bir zaman dilimi. 'Ahir zaman', evet, bir sonu ifade eder. Nasıl ki bir başlangıç vardır, bir son da olmalıdır. İnsanlığın, tüm evrenin

Göz açıp kapayana
kadar geçen zamanı
hiç ölçtünüz mü?
Kimi anlar o sürenin
ne uzun olduğunu
düşünürüz. Oysa
zamanın kısalığıdır
ifade edilen. İşte biz
nasıl hissedersek,
o kadar uzun ya da
kısadır belki de.

bir sonu. İşte Ahir Zaman olarak
adlandırılan ve vakti bilinmeyen
zaman dilimi, her şeyin sonunun
yaklaştığı vakti belirler. Var olan
her şey yok olacaktır.

Zamanı hesap etmek, vakti be-
lirlemek günümüzde daha has-
sas oranlarda gerçekleşmektedir.
Oysa bin yıllar önce bundan söz
etmek dahi mümkün değildi. Za-
manı ölçme arzusu, insanları es-
kiden de yakıp kavuruyordu.

İlk su saati buluntularına, MÖ
1500'lü yıllarda yaşamış olan
firavun Amenhotep'in mezarın-
da rastlanır. Bundan sekiz yüz
yıl öncesine ait el-Cezeri'nin su
saati de zamanın ölçülmesi ile il-
gili verilen emeğin göstergesidir.
Kim bilir ondan bin yıllar önce za-
man hangi metotlarla ölçülüyordu.
Günümüze kadar, tespit edil-
miş, edilememiş, pek çok ölçüm
yöntemi ile insanlar zamanı, anı
belirlemeye çalışmıştır. Elimiz-
den kayıp giden zaman ölçülerek
tarihin bir yerlerinde yakalanma-
ya çalışılmıştır. Belirlenen anlar
artık hiss edilir olmuştur belki de.

Bin yıllar sonra artık modern
çağa gelinmiştir. Teknoloji ilerle-
miş, yeni yöntemler icat edilmiş,
artık zaman eskiye oranla daha
sahih bir şekilde ölçülebilir ol-

muştur. 1524 yılında Alman
asıllı kilit ustası Peter Henlein ilk
kurmali saati icat etmiştir. Artık
mekanik saatler eskilerin yerle-
rini almaya başlar. Evde detoks
yapma zamanıdır. Eskiler atılır
yeniler için yer açılır. Öl-
çümler bu saatlerle de
istenilen oranda has-
sas değildir. Kurmalı
saatler sık sık geri
kalır. En mükem-
mele ulaşmanın
yolu çalışmaktan
geçer. O yıllardan
sonra her yüzyıl-
da saat ile ilgili yeni
denemeler yapılır. Kimi
zaman bir tesadüf arkasın-
dan gelir başarı, kimi zaman da
uzun bir uğraşının ürünü olur.

Zaman bazen kum tanecikleri
ile anlamlandırılmış, bazen kova
kova sularla, bazen de yanan bir
mumun sönene kadar geçirdiği
süre ile. Yani hiçbir şey aynı kal-
mazken buna yüklenen anlamların
aynı kalması da beklenemez.

Göz açıp kapayana kadar geçen
zamanı hiç ölçtünüz mü? Kimi
anlar o sürenin ne uzun oldu-
ğunu düşünürüz. Oysa zamanın
kısalığıdır ifade edilen. İşte biz
nasıl hissedersek, o kadar uzun
ya da kısadır belki de.

Bu arada her devirde saatler ak-
sesuar olarak da kullanılır oldu.
Evlerin duvarlarını süsler, eşsiz
güzelliği ile her saat kendi zama-
nını yansıtır, çok değerli saatler
üretilir. Altının, pırlantanın kulla-
nıldığı paha biçilmez saatlerdir.
Tabii bu arada saatler taşınabilir
boyutlara ulaşmıştır. İnsanların

kollarını süsleyen saatler bazen
de ceplerdeki hazinelere dönü-
şür. Her yüzyıl kendini yansıtır

tasarımlarda. Bazı yıllar 1970'li
yıllara gelindiğinde bir mucize
gerçekleşir ve pil icat edilir. Bu
pili saatlerin sahnede yerini al-
ması demektir. Artık saatler o
kadar gelişmiştir ki zamanı belir-
lemenin dışında pek çok amaçla
kullanılmaktadır. Değişim kaç-
ınılmazdır. Şimdilerde evlerimizin
salonlarını süsleyen gösterişli
saatler bakalım zamanla hangi
şekle bürünecek?

Yine zaman su gibi akıp gitmiş,
gün doğmuş, güneş ilk ışıklarını
çoktan yollamış. İnsanlar yeni
telaşlarıyla düşmüş yollara. Bu-
güne ayarlayın saatlerinizi, çün-
kü dün çoktan geçti, yarın için
henüz vakit var. Bu arada Ahmet
Hamdi Tanpınar'ın Saatleri Ayar-
lama Enstitüsü romanını oku-
muş muydunuz?

Özge Yurtkuran

Ailem hangi dönemde hangi okul tercihi yapacak olsam yanımda oldu ve benimle yakından ilgilendi. Ben de her zaman aileme güvendim.

18

Ceren Yüce

Ben farklı bölümlerin hayalini kurarken ailem daha farklı yönlendirmelerde bulunuyor. Tercihlerime ben karar vermek istiyorum.

16

GENÇLERE SORDUK...

Okul tercihlerinizle ilgili ailenizin yönlendirmesi oluyor mu?

18

Fatih Mehmet Atıl

Hayatımda aldığım en doğru kararların ailem sayesinde olduğunu düşünüyorum. Okuduğum okulları da ailemin önerileri sayesinde memnun kalarak ve severek okudum, okumaya da devam ediyorum.

Salih Taşkır

Geleceğe yönelik güzel hedeflerim var. Tercihlerimi kendim yapacağım. Biz kalabalık bir aile olduğumuz için ailemin benimle ayrıntılı olarak ilgilenmesine fırsat olmuyor.

15

UZMANINA SORDUK

Nazlı ÖZBURUN

Uzman Aile Terapisti

Her anne baba çocuğunun başarılı ve mutlu olmasını isterken, eğitimle ilgili alanlarda doğru olanı yapma sorumluluğu taşır. Bu noktada anne babaların en zorlandıkları konulardan birisi de doğru okul, iyi öğretmen sonrasında alan ve meslek seçmektir.

Ortaokulda lise seçimi, lisede ders seçimi, üniversite sınavında bölüm seçimi gibi önemli kararlarda çocukla birlikte araştırma yaparak ve konuşup paylaşarak bu süreci etkili biçimde yönetmek önemlidir.

Ebeveynlerin öncelikle çocuklarını çok iyi tanımaları, yeteneklerinin ve yapabileceklerinin farkında olmaları önemlidir. Çocuğunuz geleceğini planlarken onun yanında olun, alan seçimini tamamen siz yapmayın ama çocuğunuzun seçimine yönelik ilgisiz de davranmayın. Çocuğunuzun istemediği ya da başarılı olamayacağı, ilgi ve yetenekleriyle örtüşmeyen bir alan seçmesi mutsuz ve başarısız bir okul yaşantısına neden olabilir. Eğer çocuğunuzla seçimleri konusunda ters düşünüyor ve

Cavidan Yurtkuran

Çocuklarımız bizim her şeyimiz olduğu için onlarla ilgili olarak en doğru tercihleri yapmalarını sağlamaya çalışıyoruz.

39

Kerim Yüce

Çocuklarımızla bu konuda çok fazla alakadar olamıyoruz ancak en azından bazı fikirler veriyoruz.

ANNE BABALARINA SORDUK...

Çocuklarınızı okul tercihleriyle ilgili olarak yönlendiriyor musunuz?

45

47

Hakan Atıl

Oğlumuzun da kızımızın da yaşamlarının her aşamasında emin adımlarla ilerlemeleri için hep yanlarında olduk. Onlar istediği müddetçe de okul tercihlerini yönlendireceğiz.

Nisa Taşkır

Çocuklarımız arzu ederse onlara yardımcı oluyoruz. Tercihlerinde önerilerde bulunuyoruz.

51

onun kendisi için yanlış bir seçim yaptığını düşünüyorsanız rehberlik servislerinden yardım alabilirsiniz.

Bazen de anne babalar çocuklarının iyiliği ve mutluluğu için kendi hayallerini çocuklarının gerçekleştirmesini isteyebilirler. Çocuklarınızın söylemlerini ve duygularını dikkate alın. Yapamayacakları ve hiç ilgi duymadıkları alanlarda onları zorlamayın. Örneğin; matematik ve fen derslerinde başarılı olamayan bir çocuğun mühendis olması konusunda zorlanmaması gerektiği gibi.

Zorlanan çocuk kendini kanıtlama çabası içine girebilir. Önemli olan çocuğun neler yapabileceğini belirleyip ondan o ölçüde başarı beklemektir. Aileler seçenekleri görmesinde çocuklarına yardımcı olmalı ancak seçimi ve kararı çocuklarına bırakmalıdır.

Popülerliğe veya puana göre değil, çocuğunuza göre tercih yapın. Uzun vadeli, sürdürülebilir bir başarı ve mutluluk için bütün bunların farkındalığıyla hareket etmek önemlidir.

UÇURUM

Hasan KARACA

Uçmanın farklı yöntemleri var malum. Uçmak derken, fiziki bir uçma eyleminden bahsetmiyorum. Yani Hezarfen Ahmet Çelebi'nin kendini Galata Kulesi'nden bırakması üzerine konuşmuyorum. Ben halk arasında uçmak deyince kastedilen ayağı yere basmamak, gerçeklikten uzak olmak, kafası yerinde olmamak durumu üzerine konuşuyorum. İlk bakışta bu tür uçmanın çok da tercih edilebilir bir hâl olmadığını düşündüğünüze neredeyse eminim. Fakat ben her zaman ikinci bir bakışa fırsat verilmesi taraftarıyım. O vakit de birtakım insanların bu tarz bir uçmak için fazlasıyla çaba ve hatta para sarf ettiklerini göreceksiniz. Kimisi

kalabalık ortamlar-

da kendini belli bir ritme bırakırken, kimisi ayağına esnek bir ip bağlayıp kendini yüksekçe bir köprüden veya viyadükten aşağı atmayı tercih ediyor. Kimisi de bu aşağı atmayı sağlamak için özel düzenekler kuruyor. Ayrıca bu işi muhtelif hap ve uyuşturucularla çözmeye çalışanlar da yok değil. Fakat bu ayrıntıya girip safi zihinlere yazık etmek istemem şimdi. Gerçi bu konuda safi zihin kaldı mı o da tartışılır tabii. Fakat bu tartışmaya girmeyeceğim. Kaldı ki vaktiyle birisi safi aklın olmasa bile saf aklın eleştirisini yapmıştı. O da ayrı bir uçma yöntemi denebilir tabii. En azından beni tamamen aşıyor. Zaten zannedirim bu aşma konusu olayı uçma olarak adlandırmamıza sebep oluyor. Uçmuş kişilerin yaptıkları,

söyledikleri ve hatta bazen görüp duyduklarını iddia ettikleri bizim gerçekliğimizde karşılık bulmuyor. Bunlar ayağı yere basan yargılar ve gözlemler olmuyor. Onların söyledikleriyle kendi gerçekliğimiz arasında ilişki kuramıyoruz. Bu yüzden de o anda onları uçup gitmiş olarak niteliyoruz. Neyse ki çoğu zaman geri geleceklerinden eminiz ve o hâllerine tahammül edebiliyoruz.

Gerçi geri dönemeyenler de yok değil. Uçmuş gitmiş ve geri gelmemişler. Onları artık yargısında muteber olanlar listesinden siliyoruz. Bir de silemediklerimiz var. Geri gelmemelerine anlam yüklediklerimiz. Uçmuş gitmiş varmışlar. Muhtemelen varmışlar, çünkü asla emin olamıyoruz ondan. Herhâlde varmış ki geri gelmiyor. Bir yere ermişler. Onların söyledikleri uçuk bile olsa sanki bir anlamı olması gerektiğine dair şüphe duyduklarımız.

Zaten çoğumuz uçup kalmadan ziyade uçup geri gelmeyi tercih ediyoruz. Gündelik hayattan uzaklaşma, zihni boşaltma, bir an olsun uzaklaşma, ayağını yerden kesme. Sizin bunu nasıl yaptığınızı bilmiyorum, müzikle mi yoksa denize atlayarak mı? Belki de doğuştan uçarısınız. Hâsılı uçmanın meşru yolları var, hatta gerekçesi bile bulunabilir...

Şimdi bu satırları okurken benim fazlaca uçuk olduğumu düşünebilirsiniz. Bu noktaya nasıl eriştiğimi merak ediyor bile olabilirsiniz. Yalnız bu oldukça tuhaf bir merak, kendinize dikkat edin. Yine de itiraf edeyim. Ben uçmak için fikir eserleri okuyorum. Evet evet bildiğin düşünce kitapları. Felsefe, sos-

yoloji, ilahiyat vs. Hem de rast gele. Çünkü onlar hayattan o kadar kopabiliyor ki bir anda kendinizi dünyanın dışına fırlatılmış hissedebiliyorsunuz. Hepsi değil şüphesiz fakat yeterince çok var bu tarz eserler. Çünkü fikir eserleri alanları icabı dünyayla işleri olmadığını düşünüyorlar. Felsefe nere dünya nere! Peşinen alanlarını dünya dışında tanımlıyorlar. Bu yüzden de sıradan ve basit konulara, ayakları yere basan mevzulara pek itibar etmiyorlar. Bunun denemesini yapabilirsiniz. Bir kitabevinden rastgele düşünce kitabı alın ve herhangi bir sayfasını açın. Ben yaptım, üstelik insaflı davranıp fakültelerde ders kitabı olarak okutulan bir esere başvurdum. Oradaki cümlem şuydu: "Çağımızda cinlerin canlılığını ruhtan alan ve ezelde var edilen ışıklardan, ufo-lardan veya enerjiden hastalıkların sebepleri olarak gösterilmeleri dikkate alınarak mikroplardan ibaret olduğu tarzında birtakım görüşler ileri sürülmüş ise de bunlar ilmi bakımdan temellendirilemeyen teorilerdir."... Fakat bu gerçekten talihsiz bir rastlantı olabilir. Bu yüzden kendime ve ilahiyata bir şans daha tanıdım ve başka bir cümle çıktı karşıma. Sonucu şöyle: "İnsanların doğasında birbiriyle çelişkili iki duygu vardır. Başkasının felaketine gülecek insan kuşkusuz düşünülemez. Ancak, dara düşen bir insanın tam sorununu hâledip düze çıkmaya başladığı an, onun bu rahatlığının karşısındaki insana battığı, onun bu mutluluğunun karşısındaki insanı rahatsız ettiği durumlar da vardır." Gördüğünüz gibi işe yaradı, bu cümleler beni hayattan kopardı.

UZAKTAKİ KARDEŞ: MOĞOLİSTAN'DAN BERİKBOL AKEBAİ

Saliha DİLMAÇ

En eski Türk yurdundan, Ötükenlerden, büyük Kazak şairi Mağcan Cumabay'ın seslenişiyile "Uzaktaki Kardeş" Berikbol Akebai yakınlar gelmiş ve misafir olmuş bize. Berikbol, yıllar önce Moğolistan'a göç etmiş Kazak boylarından geliyor. Dünyanın en tenha ülkesinden, tarihimizin başladığı, izlerimizi bıraktığımız yerlerden... Uzaktaki kardeşimiz başlıyor anlatmaya.

"Moğolistan'da Rusça ve İngilizce öğretmeni olarak çalıştım ve yüksek lisans eğitimimi Dil Bilimi Anabilim dalında yaptım. Türkiye'de doktora bursunu kazandım ve şu anda Ankara Üniversitesi'nde Uluslararası İlişkiler Bölümünde doktora yapmaktayım. Evliyim ve iki çocuk babasıyım."

Unuttuğumuz bir özelliğimizdir göçebelik ve dünyanın en özgür insanlarıdır göçebeler. Kazakistan uyruklu, ama Moğolistan'da yaşayan ve Türkiye'ye öğrenim için ailesiyle birlikte gelen Berikbol modern bir göçebe. Geçmişte yaşamıyor elbet, ama geçmişi sanki bırakmamış. Yaşamak için göçmek gerek. Bir zamanlar hayvanlarıyla, çadırlarıyla göçen atalardan miras bu gen. Şimdiki nesil; sırt çantaları, kitapları ile göçebelik yapıyor. Günümüzde pek çok insan bu durumda iken Akebai'nin farkı ise tıpkı ataları gibi özgür olması. Onun konuşması, özgüveni ve doğallığı, sanki evindeymiş gibi rahat tavırları -ki zaten evinde- endişeden uzak gözleri geçmişten bir esinti gibi. Sanki Kürşat gelmiş,

sanki Onbaşı Pars, Yüzbaşı Böğü Alp gelmiş.

"Moğolistan da Türkiye gibi laik bir devlettir ama dini olarak çoğunluk Budistlerdir. Nüfusunun %5'i Müslümandır ve onlar da Kazaklardır. Kazakların %90'ı Moğolistan'ın batısında Bayan-Ölgii ilinde yaşadıkları için her yıl bu bölgede ramazan havası eser. Herkes elinden geldiği kadar ibadetini yapar. Moğol ve Kazak halkının arasında lisan ve din dışında pek fark yok. Çünkü her ikisi de göçebe toplumlar olduklarından huzur ve barış içinde kardeşçe yaşıyorlar."

Budizmin yaygın olduğu bir ülkede Müslümanlar nasıl yaşıyorlar? Gelenekleri nasıl etkileniyor?

"Her ne kadar Moğolistan'da Budizm yaygın olsa da son yıllarda Hristiyan nüfusu da artmaktadır. Moğol halkı hoşgörülü olduğu için hepsine saygı duymaktadır. Herkes kendi dinini yaşıyor. Moğolistan'da, dünyada benzeri olmayan milli bayramlar vardır. Örneğin; Naadam 11 ve 12 Temmuz'da "Erin Üç Yarışı" olarak bilinen pehlivanlar güreşi, at yarışı ve keskin nişancı okçular yarışı olur. Bu bayram için her sene dünyanın dört bir yanından binlerce turist gelmektedir ve bu sayı gittikçe artmaktadır. Cengiz Han'ın ülkesini, kültürünü ve örfünü âdetini bu bayramlar sayesinde öğrenirler. Tsagaan Sar (Beyaz Ay) -12 hayvanlı Türk takvimine göre kutlanan yılbaşısıdır. Ramazan ve Kurban bayramları gibi her sene farklı tarihlerde kutlanır

ve bayramlaşma, hediyeleşme yapılır, akrabalar ziyaret edilir. 22 Mart'ta da Bayan- Ölgii ilinde Nevruz bayramı kutlanır. Bu bayramda herkes milli kıyafet giyer, konserler, at yarışı, pehlivan güreşi, gök ulak gibi faaliyetler yapılır."

Berikbol yaşadığı toplumla çalışmamakla birlikte kendi benliğini de kaybetmemiş biri. Moğolistan'da Müslümanların yerel bayramlarla birlikte, kendi bayramlarını kutlayabilmesi, dünyanın farklı coğrafyalarında yaşadıkları düşünüldüğünde büyük bir şans... Peki, vatan neresi onun için?

"Herkesin doğduğu ve büyüdüğü yerin değeri bambaşkadır. Moğolistan'da hayatımın en güzel günlerini geçirdim. Vatanımın toprağı ve suyunu nereye gidersem de özlerim. Vatanımsız insanı ormansız bülbüle benzetirim. Vatan duygusunun benzeri yoktur. Ama her şeye kolay alıştığım gibi Türkiye'ye de çabuk alıştım. Türkiye benim ikinci vatanımdır. Türk halkını çok seviyorum. Çünkü onlar benim soydaşımdır ve din kardeşimdir. Onların yeri her zaman farklıdır. Türkün misafirperverliğini Orta Asya'da ve Türkiye'de görebiliriz. Bu bize has bir özelliktir. Türkiye'ye ilk geldiğimde, dışarıda gezerken bir arkadaşım rahatsızlanmıştı. Henüz Türkçe bilmiyorduk. Sokaktaki insanlar yardıma koştular, kimisi ambulans çağırıyor kimisi ilk yardım için elinden geleni yapıyordu. Kimisi de bizimle beraber hastaneye kadar gelmişti. Bu yardımseverlik ve fedakârlığı görünce çok sevinmiştik. Başka ülkelerde insanların sorduğu soruya bile cevap vermeden uzaklaştığını görmüştük. Fakat Türkiye'de insanların vaktini ayırıp bizimle beraber hastaneye gelmesi orada hastamızı beklemesi gerçekten bu halkın ne kadar yardımsever olduğunun bir kanıtı idi. Benim iki tane evladım var. Kızım 5 yaşında, oğlum ise 2 yaşında. Ağaç yaşken eğilir. Çocukların eğitimi çok önemlidir. Bizim Türkiye'de bulunmamızın bir nedeni de ailece manevi eğitim almaktır. Türkiye'de olmamız manevi açıdan bize bir fırsat oldu. Kızım ana dili gibi Türkçe konuşuyor. Kreşte Kur'an-ı Kerim okumayı da öğreniyor. Çocuğun bulunduğu ortam, gittiği okul, aldığı eğitim, arkadaşları gibi unsurlara çok önem vermek gerekiyor."

Türkiye'de olmanın değerini bilmek, o maneviyatı hissetmek için de mertlik gerek. Hain olanlar değer bilip şükretmediği gibi, münafıkça davranışları, sinsilikleri ve kalleslikleriyle bu huzuru bozmak istediler. Berikbol o çölde giden atların üzerindeki adamların kararlılığıyla dizginleri gerdi, hızlıca koşmaya başladı...

"15 Temmuz gecesi hiç unutulmayacak, en uzun, korkunç bir gece idi. Ve hayatımda ilk defa sabaha kadar dua ettiğim bir gece idi. Allah yardımcımız oldu. Türk

Herkes kendi dinini yaşıyor. Moğolistan'da, dünyada benzeri olmayan milli bayramlar vardır. Örneğin; Naadam 11 ve 12 Temmuz'da "Erin Üç Yarışı" olarak bilinen pehlivanlar güreşi, at yarışı ve keskin nişancı okçular yarışı olur.

milletini başıboş, ürkek, cahil sandılar, yanıldılar. Orta Asya'dan çıkıp dünyanın her köşesinde imparatorluk kuran bir milletin gücünü, gururunu ve cesaretini unutmamıştı bu dünya. Bu halk gücünü dünyaya bir daha gösterdi. Darbeye darbe vurmanın ancak Türkiye'de olabildiğini öğrendiler ve Türkiye'den ders aldılar. Dostun kara günde belli olduğu gibi Türk halkı vatan için hep beraber bir araya gelebildi ve milli irade ve demokrasiye sahip çıkabildi. Rabbim bir daha 15 Temmuz'u yaşatmasın. Vatan hainlerine fırsat vermesin. Tüm şehitlere Allah'tan rahmet, yakınlarına sabır diliyorum." Çölde, karda, en zor koşullarda mücadele edenlerdi onun ataları... Bizim atalarımız... Türkiye'deki eğitimden sonraki hedefleri neydi? Yeni bir göç hazırlığı olacak mıydı?

"Doktora eğitimimi tamamladıktan sonra memlekete döneceğim ve orada iki ülke arasındaki ilişkinin güçlenmesi ve gelişmesi için elimden geleni yapmaya çalışacağım. Sadece siyasi, ekonomik, askeri ve eğitim alanında değil başka alanlarda da işbirliğinin yapılması için Türkiye mezunları olarak bizim birer köprü olmamız gerekmektedir."

Sanki parmağını uzattı ve Orhun Yazıtları'na giden yolda bir Kazak çadırı gösterdi bana. Evine gidecek ve omzunda duran kartalına bir not verecek. Uzakta-ki kardeşine mesaj gönderecek ve Altın Kartal soğuk, buz mavisi gökte bir şimşek gibi süzülecek...

UZAKTAKİ KARDEŞİME

Uzakta ağır azap çeken kardeşim
Solmuş laleler gibi kuruyan kardeşim
Etrafını sarmış düşman ortasında
Göl gibi gözyaşı döken kardeşim
Önünü ağır kaygı örtmüş kardeşim
Ömrünce yâddan cefa görmüş kardeşim
Hor bakan, yüreği taş, kötü düşman
Diri diri derini soymuş kardeşim
Ey pirim! Değil miydi Altın Altay
Anamız bizim? Bizlerse birer tay
Bağrında yürümedik mi serazat
Yüzümüz değil miydi ılık saçan ay?
Alaca altın aşık atışmadık mı?
Tepişip bir dökşekte yatışmadık mı?
Anamız olan Altay'ın ak sütünden
Beraber emip, beraber tadışmadık mı?
Akmadı mı bizim için dupduru bulak
Şarıldayıp, gürül gürül dağdan inerek
Hazırdı uçan kuş, kopan yel gibi
Dilesek bir bir atlar, tıpkı Burak
Altay'ın altın günü nazlanarak
Gelende sen pars gibi bir er olarak
Akdeniz, Karadeniz ötelere
Kardeşim, gittin beni bırakarak

Ben kaldım yavru balaban, kanat açamam
Uçsam diye davransam bir türlü uçamam
Yön bulduran, yol gösteren can kalmadı
Yavuz düşman koyar mı şimdi beni vurmadan
Kurşunlar genç yüreğime saplandı
Günahsız temiz kanım su gibi aktı
Kansız kalıp kuruyup bayıldım
Karanlık hapse sıkıca kapattı
Görmüyorum gece gezdiğimiz ovayı
Gündüz güneşi, gece gümüş nurlu ayı
Nazlı nazlı ipek kundaklara sarmalayıp
Bizi büyüten altın anam Altay'ı
Ey Pirim! Ayrıldık mı ulu bütünden?
Dağılıp yılmayan yağın oklardan
Türk'ün pars gibi yüreği varken
Korka kul mu olduk düşmandan sinen
Kudrete hamle eden Türk'ün canı
Gerçekten hasta mı, bitti mi hâli?
Ateşi söndü mü yürekteki, kurudu mu?
Kaynayan damarındaki atalar kanı
Kardeşim sen o yanda, ben bu yanda
Kaygıdan kan yutuyoruz, bizim adımıza
Layık mı kul olup durmak? Gel gidelim
Altay'a, ata mirası altın tahta

(Bu şiir, Türkiye'nin Kurtuluş Savaşı'na atfen, Büyük şair Mağcan Cumabay tarafından Kazakistan'da 1918-1919 kışında yazılmıştır.)

MAĞCAN'A CEVAP

Uzaktan azabımı bilen kardeşim
Sevgisiyle gözyaşımı silen kardeşim
Özü amansız düşman ortasında
Gönlünü derdime bölen kardeşim
Ağır kaygılarla doldum kardeşim.
Kuruyup lale gibi soldum kardeşim.
Taş yürekli düşmanı sen hep bilirdin.
Ben şimdi haberdar oldum kardeşim
Ortak anamız idi, Altın Altay
O bir Tulpar idi, bizler birer tay
Bağrında şimşek gibi çakardı
Karşımızda sönük kalırdı, gün ve ay
Alaca altın aşık atıştık elbet
Tepişip bir dösekte yatıştık elbet
Altay gibi bir ananın ak sütünden
Beraber emip, beraber tadıştık elbet.
Bizim için dupduru bulaklar aktı.
El attığımız yerde şimşekler çaktı.
Emrimizdeydi uçan kuş ve kopan yeller
Bindiğimiz atlar tıpkı buraktı.
Bir gün ortak hayatın süresi doldu.
Tanrı emriyle sefer mukadder oldu.
Bedenim Akdeniz Karadeniz arkasında
Yüreğim Altın Altay'da kaldı.
Bilirim öksüz kalıp kanat açamadığın

Uçmaya davransan da uçamadığın
Yön bulduran, yol gösteren can olmayınca
Düşman kurşunlarından kaçamadığın
Sana değen kurşun, bana saplandı
Günahsız kanımız birlikte aktı
Toprağa düşen kan, onu yurt kılar
Bizi ayrılıp, bölünmek yaktı.

Ben de hasretim, gezdiğimiz ovaya
Gündüz güneşe, gece gümüş nurlu aya
Bizi ipek kundaklara sarmalayıp
Bağrında büyüten anamız Altay'a
Ulu bütünden ayrılıp uzağa düştük.
Tarihin kazanında yıllarca piştik.
Dağılıp yılmadık yağın oklardan
Yiğitlik suyunu biz özünden içtik.
Kudrete hamle eden Türk canı
Ne hasta düştü, ne de tükendi hâli
Sönmedi yüreklerdeki ateş
Kurumadı damardaki atalar kanı
Kardeşim, sen o yanda, ben bu yanda
Kudret doğmaz ayrı ayrı yatanda
Gücü kuvveti toplamak gerek
Atalardan miras ortak vatanda.

(Bu şiir, Büyük şair Mağcan Cumabay'a Türkiye'den 80 yıl gecikmiş bir cevap ve vefa borcunun ifasıdır. Feyzullah Budak tarafından kaleme alınmıştır.)

VARLIK İMTİHANINDA FAZİLETLİ BİR YİĞİT: ABDURRAHMAN B. AVF

Elif ERDEM

Diyanet İşleri Uzmanı

"Rasulüllah
(s.a.s.) ile
beraber
zorluklarla
imtihan edildik
ve sabrettik.
Hz. Peygamber
zamanından
sonra ise
bollukla imtihan
edildik, fakat
sabredemedik."

Medine'ye geldiğinde ne malı mülkü vardı ne de çoluk çocuğu. Tarih boyu insanların uğruna savaş çıkaracak kadar düşkün oldukları bütün dünya nimetlerinden yoksundu ama cahiliye karanlığından sıyrılıp imanın tadına varmış bu gencin yaşamında bunların pek de önemi yoktu. Rahat bir hayatı terk edeli yıllar olmuştu. Hz. Ebubekir aracılığıyla İslam'a açılan yüreği Rasulüllah'ın getirdiği ilahi mesajlarla can bulmuştu. Müslüman adıyla anılan ilk sekiz kişinin arasına dâhil olduğu o günden beri hayatın zorluklarıyla karşılaşmıştı hep. Müşriklerin eziyetleri ve tahammül sınırlarını zorlayan bin bir türlü sıkıntıyla geçen senelerin ardından öz vatani dâhil sahip olduğu her şeyi geride bırakıp hicret etmek... Çöl ikliminden çıkıp deniz aşırı bilinmedik bir coğrafyada, yabancı bir kültürde yetişmiş tanımadık yüzlerle bir arada yaşamak zorunda kalmak... Habeşistan denilen bu ülkede görünür sıkıntılardan azade fakat Allah Rasulü'nden çok uzaklarda olmanın verdiği ıstırapla belirsizlik içerisinde bekleyedurmak... Bütün bu yaşananlardan sonra Rahmet Elçisi'yle Medine'de yepyeni bir hayata başlamaktan daha büyük bir nimet olabilir miydi onun için? Medine'de Rasulüllah'ın kendisine kardeş eylediği Sa'd b. er-Rebi, akılları baştan alan bir teklifle karşısına geldiğinde hiç düşünmeden reddetmesi bu yüzdendi. Şehrin en varlıklı şahsiyetlerinden biriydi Sa'd. Bu muhacir kardeşine evinin kapılarını ardına kadar açmış, bütün varlığını yarı yarıya kendisiyle bölüşmek istediğini bildirmişti. O ise Ensar kardeşine bu

"Amr'ın kulu (Abdü Amr)"
manasındaki ismini
değiştirip "Abdurrahman"
ismini verdiğinde ömrü
boyunca unutamayacağı
bir öğüt vermişti sanki
ona Allah'ın Rasulü

güzel tekliften dolayı teşekkür edip hayır duada bulunmakla yetinmiş, "Siz bana çarşının yolunu gösterin." (Buhari, Büyü, 1.) deyivermişti. O gün bir miktar yağ ve keş kazanarak çarşıdan dönen Abdurrahman b. Avf, bugün hatırı sayılır zengin bir tüccar olarak çarşıdan dönüyordu. Yanında samimi dostu Nevfel b. İyas el-Huzeli vardı. Birlikte eve gelip bir müddet dinlendikten sonra kendilerine getirilen sofraya oturdular. Yemekte et ve ekmeği görünce dayanamadı birden, ağlamaya başladı. Onun bu hâlini şaşkınlıkla izleyen Nevfel'in "Nedir seni böyle ağlatan" sorusu üzerine Abdurrahman'ın dilinden şu cümleler dökülüyordu: "Allah Rasulü bu dünyadan gelip geçti de, ne kendisi ne de aile efradı doyuncaya kadar arpa ekmeği yemedi." (Tirmizi, Şemail, 174.)

"Rasulullah (s.a.s.) ile beraber zorluklarla imtihan edildik ve sabrettik. Hz. Peygamber zamanından sonra ise bollukla imtihan edildik, fakat sabredermedik." (Tirmizi, Sıfatü'l-kıyâme, 30.) diyordu. Abdurrahman b. Avf. Medine'ye geldikten sonra kısa sürede ticaretini geliştirmiş, büyük bir servetin sahibi olmuştu. Kendisine bahşedilen nimetlerin hesabını verememekten endişe ediyor, kendisinin ve mümin kardeşlerinin sıkıntı dolu günlerini hiç unutamıyordu. Oruçlu olduğu bir günün nihayetinde iftar edeceği zaman aklına Uhud'da yaşananlar gelmişti: "Benden daha hayırlı olan Mus'ab b. Umeyr öldürüldü, bir parça kıyafetiyle kefenlendi. Baş örtülse ayakları açıkta kalıyor, ayakları örtülse başı görünüyordu. Hamza da şehit edildi ki o da benden hayırlıydı. Sonra bize

dünya nimetleri verildikçe verildi. İyiliklerimizin karşılığını bu dünyada almaktan ve ahirete bir şey kalmamasından korkuyorum!" (İbnü'l-Esîr, Üs-dü'l-gâbe, IV, 375, 940.) Bu sözlerle gözyaşlarına boğulan Abdurrahman yemeğini bırakmak zorunda kaldı. Hâlbuki dünya malına tamah etmemişti hiçbir zaman, Rahman'ın bahşettiği nimetleri yine O'nun yolunda seferber eylemiş, hayır hasenat işlerinde her zaman öncülüğü üstlenmişti. Bir günde otuz köleyi azat edip beş yüz deve yükü tutan kervanını bir defada bağışlayacak kadar cömertti. Vefat etmeden önce ise malının önemli bir bölümünün Bedir gazilerine verilmesini vasiyet etti.

"Amr'ın kulu (Abdü Amr)" manasındaki ismini değiştirip "Abdurrahman" ismini verdiğinde ömrü boyunca unutamayacağı bir öğüt vermişti sanki ona Allah'ın Rasulü: Hiçbir şeyin değil yalnızca Rahman'ın kulu olmak. İşte bu öğütle zorlukları göğüslemiş refaha erdiğinde, hatta ileriki dönemlerde önemli vazifeler üstlendiğinde dahi bu öğüdü tutma gayretini devam ettirmişti. Ne malın mülkün, ne de şöhretin kölesi oldu. Rahman'ın kuluymuş Abdurrahman. Sadece malını değil canını da ortaya koymuştu O'nun için. Uhud'da peygamberine siper ettiği vücudu yirmiden fazla yara almış, hatta bu yaralardan dolayı ayağında aksaklık oluşmuştu. Buna rağmen Rasulullah ile birlikte tüm savaşlara katıldı. Ona imamlık yapma şerefine erişmiş bu faziletli sahabe, cennetle müjdelenen sahabeler arasında yer alsa da ömür boyu rehavete kapılmadan ahiret kaygısıyla yaşadı.

HER GÜN ÖZETİDİR ÖMRÜN

Selim GÜNDÜZALP

Ne güzeldir uyanış...
Gün doğmadan,
Seher vakti penceremde bülbül sesiyle...
Minarede ezan sesiyle...
Bir ses çağırıyor bizi, bir ses...
Dalda çiçek mi, gökte bulut mu, kapıda eski bir dost mu?
Kalp kulağı açılrsa insanın, ne yaman bir uyanış olacak. Yeniden bir hayat başlayacak. Kolumdaki saatlerin tik takları bile soruyor: "Uyanış ne zaman?"

...
Nefs elinden yakamızı kurtar ne olur ya Rab!...
Bir gün hayatın yolları çıkmaz bir sokağa gelip dayansa da bütün ümitler Sendedir.
Bütün ümitler Sendendir ya Rahman!
Yattığım yerden yeniden kalkış... Bu mevsimde ne güzeldir uyanış... Bir nefes 'hu' diye alış.
Her sabah bin umutla doğarsınız. Ve uzakların hasreti dinmez içimizde.
Dereler denizlerden haberci. Bu dünya ötelere haberci.

Gözüme gösterdiğin bunca
güzellikler Sendendir
ya Rab. Senden olduğu
için güzeldir. Bana
şimdi gördüklerim değil,
rahmetindir yakın olan. Bu
mevsimde bu davet, yine
Senden biliyorum.

Hasretle beklediklerimiz var.

Hep böyle olsun isterim içim. Hep böyle olsun sa-
bahlar... Çok uzun sürmez bu havalar.

Kıymetini bilmeli insan.

Gözüme gösterdiğin bunca güzellikler Sendendir
ya Rab. Senden olduğu için güzeldir.

Bana şimdi gördüklerim değil, rahmetindir yakın
olan. Bu mevsimde bu davet, yine Senden biliyo-
rum.

Ne olur, ölmeden evvel beni uyandır. Uyandır ki, dört
duvar arasına hapsolmayayım. Bir sabah vakti dü-
şeyim yollara, yarattığın güzelliklere doğru.

...

Ezan, vaktin daveti...

Çiçek, mevsimin daveti... Güneş, günün daveti... Ha-
yat, ölümün daveti...

Bin davet içinde yaşıyoruz. Her gün yaşadığımızdan
habersiz.

Salavat getirir dağlar taşlar; bahçeler, çiçekler.

Yeniden doğuşun vaktidir.

Yeşil ki murattır, ümittir. Bundan ötürü tutmuştur
dağları, vadileri bu renk şimdi.

Toprak uyansın da insan yatağından kalkmasın
olur mu? Uyanmanın vakti gelmedi mi daha?

Bırak aralık kalsın kapı.

Ne mendil sallayan bir yolcu kalsın ne de bir kimse
o sahilde. Yürü seni çağırın o sese sen de. Bırak,

açık kalsın ardında kapılar. Yürü, seni bekliyor dı-
şarda ağaçlar. Seni bekliyor dallar. Dalların ucunda
çiçekler, meyveler seni bekliyor.

...

Toprağın karnında güneşe hasret tohumlar boy
vermek üzere. Yaratandan ferman erişti şimdi. Aya-
ğının altındaki toprak bile uyanırken, onun üstünde
gezenin uyuması ne garip.

Çiçeğin eliyle, bülbülün diliyle geldi mi bir ses, bek-
leme çık git... Bir yanın dertler yumağı, bir yanın da
derdine derman. Yaradandan gelmişse ferman;
kalma dört duvar arasında. Sen de çık git...

...

Dünya öyle güzel ki Rabbim... Bir yanda sayılı gün-
lerim, bir yanda seyrettiklerim... Belki bir daha bu
günü, bu güneşi görmeyeceğim. Görmek isteyene
yeteri kadar işaret var.

Hayat bir su gibi akıp gidiyor ahiret denizlerine doğ-
ru. Denizleri yaratan Allah, denizlerin içindekini bil-
mez mi? Orada yaşayıp duranı görmez mi?

Bırakma ya Rab yâd ellerde beni. Bırakma coşkun
akan sularda beni...

Ölmeden evvel uyandır beni.

...

Bir adım kalmışken rahmetinin denizlerine, sahilde
bekletme bizi. Her an adını analım her nefeste. Ba-
hara döndürsün içimizi. Analım Rahman olan Rab-
bimizi.

Vaktin dar olduğunu, günün son gün olduğunu o
zaman göreceğiz. "Yazık oldu ömrümüze" diyece-
ğiz, "yazık oldu..." Bileceğiz ki Senden başka bize
yakın hiç kimse yok, olamaz da zaten. O zaman bel-
ki de ölmeden evvel uyanacağız, uyanmış olacağız.

Ne güzeldir uyanış...

Uzaklardan gelen ezan sesiyle...

Gün doğmadan, seher vakti pencерemde bülbül se-
siyle...

MİLLETİN KAHRAMANLARI

Dr. Fatma BAYRAKTAR KARAHAN

Diyanet İşleri Uzmanı

15 Temmuz gecesi ülkelerinin kaderinde tarihi roller oynayan milletin kahramanlarından biri Durak Tetik ile konuşuyoruz. Durak Bey bize biraz kendinizden ve hafızlardan asla silinmeyecek büyük ihanetin yaşandığı gecedен bahseder misiniz?

İnşaat işçisiyim. İki çocuk babasıyım. Bir oğlum ve bir kızım var. Birisi 12 diğeri 10 yaşında. 15 Temmuz gecesi işten yorgun dönmüş ve erken saatlerde uyumuştum. Gece yarısı telefonun çalmasıyla uyandım. Yakınlarım darbe olduğunu haber verdiler. Cumhurbaşkanımızın halkı sokağa, meydanlara ve hava alanlarına davet ettiği haberini duyunca hemen hazırlanıp dışarı çıktım. Ağabeyim, kardeşim, yeğenim ve ben araçlarımızı Atatürk Orman Çiftliğine park edip Külliye'ye doğru yürüdük. Külliye'ye vardığımızda

gece yarısını çoktan geçmişti ve Jandarma Genel Komutanlığı'nın oradaki köprü üzerinde beş tane tank vardı. Daha sonra darbeci hainlerin üst olarak kullandıklarını öğreneceğimiz Jandarma Genel Komutanlığı'ndan ateş ediliyordu. Ateşe rağmen insanlar tanklara doğru yürümeye, müdahale etmeye çalışıyorlardı.

Tanklara karşı silahsız insanların müdahalesi...

Öyle, inanın beş tankı da biz Külliye'nin orada beklerken insanlarımız durdurmaya çalıştı. Cumhurbaşkanlığımızın önündeki orta refüjde bulunan ağaçlardaki çakılı kazıkları söküp tankları engellemeye koşup gitti insanlar. Oraya vardığımızda tanklara müdahale edeceğimiz zamanlarda polislerimiz bizi durdurdu ve onların teslim olacaklarını söylediler ve polisimizin de gayretleri ile teslim olup çekildi tanklar.

Olayı duyunca çocuklar çok korkmuş. 10-12 yaşlarında oldukları için bazı şeylerin farkındalar. "İyi ki gitmişsin baba" deyip gurur duyuyorlar benimle. Tüm şehit ve gazi ailelerinde olduğu gibi.

Bu arada korku, endişe...

Kimsede hiç yılma ve korku yoktu. Yaralananlar vardı. Biz yaralılarımızı taşıyor ve tekrar tekrar mücadele ediyorduk. Boyun eğmediler. İnsan orada vurulunca her şeyi görüyor. Orada hiç kimsenin öleceğim, yaralanacağım gibi bir korkusu yoktu. Yaralılarımızı götürüp tekrar koşuyorlardı. Hiç korku yoktu.

Sonrasında...

Tanklar saat dört gibi çekildiler oradan. Biz de Külliye'ye doğru çekilmeye başladık. Sabaha kadar orada bekledik. Nöbet tutmaktı bir anlamda. Saat beş buçuk gibi Özel Harekât geldi. Abim köprüye yakın noktada kaldı. Ben yukarı çıktım Külliye'ye doğru. Saat altı on beş gibi ilk bomba köprü üzerine atıldı. Ben abimin orada olduğunu bildiğim için köprüye koşmaya başladım.

Ben abime doğru koşarken ikinci bomba tam benim arkama düştü ve orada yaralandım.

Kalktığımda sağ ayağımda kırık olduğunu, parçalandığını gördüm. Abim yaralı olduğu hâlde bana ilk ilk müdahaleyi yaptı. Kendi de yaralanmış bir şekilde beni sırtına aldı ve otuz kırk metre sivil polis aracına yetiştirdi, oradan da hastaneye ulaştırıldık.

Şu anda sağlık durumunuz nasıl?

Ayağımda aşırı parçalanma, doku kaybı ve bütün kemiklerde kırık olduğu söyleniyor. Tedavilerimiz devam ediyor. En az bir yıllık bir süre daha tedavi ameliyatlarla devam edecek. Abimin de ayağına şarapnel parçası gelmişti o bir hafta hastanede yattı. Diğer küçük kardeşim iki olayın ortasında kaldığı için onda yara olmadı. Fakat

biraz psikolojik etkileri kaldı.

Yeğenim Muhammed'de de yaşananların psikolojik etkileri var. Özellikle sese karşı hassasiyeti devam ediyor. O gece üzerimizden uçan F16'ların, bombaların etkisiyle... Ama çok şükür iyiyiz.

Memleketimiz iyi olsun, biz iyi oluruz inşallah. Rabbim bundan sonra böyle bir ihanet, böyle bir olay yaşatmasın. Allah, Cumhurbaşkanımızı başımızdan eksik etmesin. Ondan razı olsun. Zaten onun çağrısı yetti bizlerin sokağa çıkması için. Vatan için, bayrak için... Yani en önemlisi bütün halkımız için. Bütün halkımızdan da Allah razı olsun ki o gece dışarı çıktılar. Her yaş grubundan insanlar vardı. Gençler, yaşlılar... 16-17 yaşındaki bir genç kardeşim hiç gözümün önünden gitmiyor mesela. Kaldırımın dibindeydi. Şehit olmuştu. Biz gelmeden önce helikopter orayı taramış. Bedenleri parçalanmış insanlarımızı gördük. Allah hepsinden razı olsun. Allah çocuklarımıza böyle olaylar göstermesin bir daha.

Âmin. Peki, sizin çocuklarınız, anlayabildiler mi olan biteni?

Ben evden çıktıktan sonra eşim kaldırmış çocukları. Uyuyorlardı yoksa. Ben eve dönmeyince çocuklar korkmuşlar, babamız nerede diye. Olayı duyunca çocuklar çok korkmuş. 10-12 yaşlarında oldukları için bazı şeylerin farkındalar. "İyi ki gitmişsin baba" deyip gurur duyuyorlar benimle. Tüm şehit ve gazi ailelerinde olduğu gibi. Ülkemiz gerçekten çok büyük bir olaydan geçti. Rabbime şükürler olsun ki o olayı bertaraf ettik. İnşallah bir daha böyle bir şey yaşanmaz.

FRANSA'DA İÇİLEN İLK TÜRK KAHVESİ

Bekir ERDEM

Yıl 1669. Muhteşem Süleyman, yani "Cihan padişahı Kanuni Sultan Süleyman" dönemi. Fransa henüz Türk kahvesinin tadını bilmiyor. Bırakınız kahveler ve kafe-teryalarda halkın içmesini, Fransız sarayında bile Kral 14. Louis duymamış Türk kahvesini. Fransa nasıl mı öğrenmiş? Tarihçilere göre hikâyesi şöyle:

Osmanlı'dan sonra çağın en kudretli hükümdarı olan Fransa Kralı 14. Louis, Osmanlı'ya gizliden gizliye kafa tutuyor. Avrupalılara güvenerek Girit Savaşı'nda Osmanlı'ya karşı Venediklileri destekliyor. Tabii Kanuni bunu hemen öğreniyor. O zamana kadar Fransa ile Osmanlı Devleti arasında dostluk var. Aradaki bu dostluk bozuluyor.

Bu olay üzerine sadrazam tarafından Fransa'nın İstanbul büyükelçisi saraya çağrılıyor ve tokatlanıyor. Fransa'dan haddini bilmesi isteniyor. Ticareti engelleniyor ve Fransız ekonomisine darbe vuruluyor. Kral 14. Louis telaşlanıyor. Büyükelçisine, "ne yapıp edip Osmanlı ile arayı düzelterek girişimlerde bulunmasını" emrediyor.

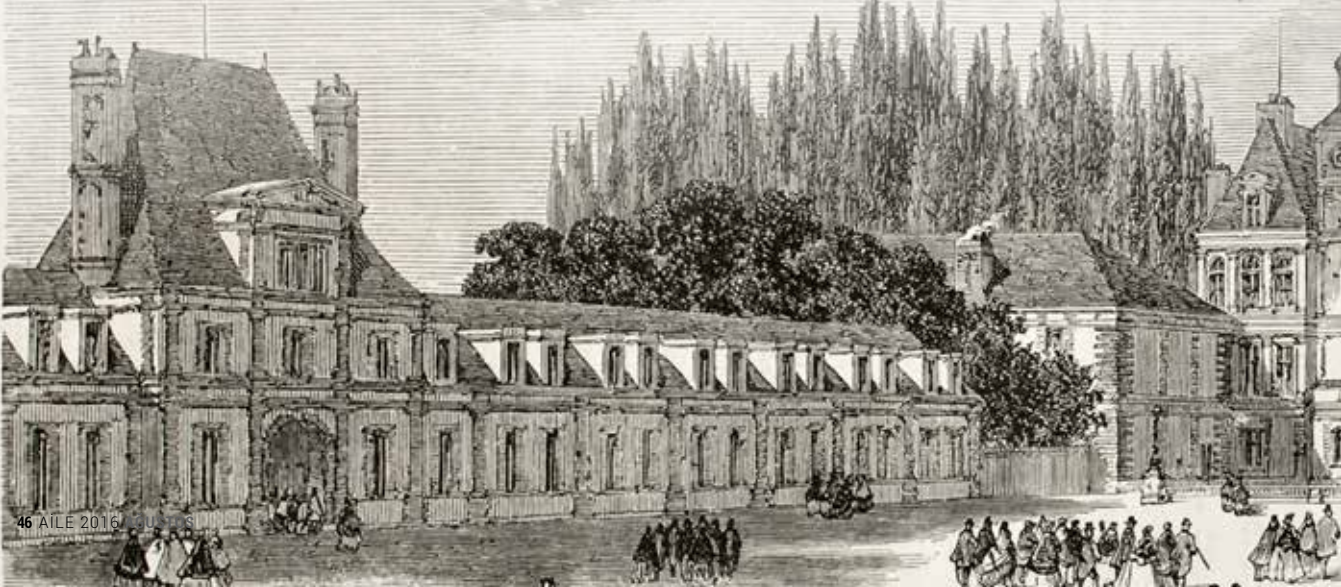
Büyükelçi La Haye, Osmanlı Dışişleriyle görüşüyor. Fransa'nın "bozulan dostluğun düzeltilmesini arzu

ettiğini" bildiriyor. Bunun için de Osmanlı Devleti'nin Paris'te bir büyükelçilik açmasını, ilişkilerin geliştirilmesini istiyor.

Divan-ı Hümayun elçinin bu teklifini uygun görüyor. Fransa'ya bir büyükelçi gönderilmesi kararlaştırılıyor. Ancak Paris'e büyükelçi gönderilirken her ne kadar Fransa hatasını anlasa da, "Kral'a bir ders verilmesi" görüşü

ağır basıyor. Ancak nasıl bir ders verilmeli? Osmanlı hariciyesi düşünüp taşıyor ve padişah Kanuni Sultan Süleyman'a bir öneri götürüyor. Paris'te büyükelçilik açılacak derken düşük rütbeli bir subay olan Süleyman Ağa 12 kişilik maiyetiyle beraber Fransa'ya gitmek üzere harekete geçiyor. Fransız Sarayı ve Dışişleri çok memnun. Aradaki buzlar eriyor diye seviniyorlar. Elçinin bütün masraflarını Fransa'nın karşılayacağı bildiriliyor. Fransızlar Paris'te Osmanlı büyükelçisi görüleceği için çok memnunarlar. Gurur duyuyorlar ve Osmanlı elçisini merak ediyorlar.

Nihayet Süleyman Ağa Fransız topraklarına ayak basıyor. Bir Türk elçisinin, cihan imparatorluğunun temsilcisinin gelişi olay oluyor. Halk merakından sokağa dökülüyor. Osmanlı padişahının temsilcisine

çok şaşalı bir karşılama düzenleniyor. Fransız gazeteleri günlerce bunu yazıyor. Temsili resimler yapılıyor.

Fransa bu sevinç içinde iken, Osmanlı uzaktan uzağa olayı mizah konusu yapıyor. Fransa kralına bir ders verilmesi birinci hedef. Ancak Fransızlar bunun farkında değiller. Süleyman Ağa ve maiyeti büyük ilgi görüyor. Ancak Süleyman Ağa, Fransız kralını temsilen gelen görevliye önem vermez tavırlar içinde ve atından inmeden konuşuyor temsilci ile. Protokole aykırı olan bu davranışı Fransızlar görmezden geliyorlar.

Paris'te Büyükelçi Süleyman Ağa'nın şerefine balolar düzenleniyor. Çeşitli etkinlikler yapılıyor. Törenlerde elçinin memnun olması için Türk âdetleri uygulanıyor. Asilzadeler tarafından ziyafetler veriliyor. Türk âdetleri buralarda da taklit ediliyor. Hatta Türk modası başlıyor.

Bu arada protokol gereği Osmanlı Büyükelçisine kral ile görüşmeden önce Fransa Başbakanı ile görüşmesi gerektiği belirtiliyor. Fakat büyükelçi Süleyman Ağa Başbakanı ziyaret etmeyi reddediyor. Ancak Kral 14. Louis ile görüştüktan sonra Başbakanla görüşmeyi kabul ediyor. Süleyman Ağa'nın Kral 14. Louis ve Başbakanla görüşmelerine Fransız gravürlerinde ve basınında yer veriliyor.

Birkaç gün sonra Fransızlar, büyükelçi Süleyman Ağa'nın önemli bir adam olmadığını, bugünkü yüzbaşı seviyesinde bir subay olduğunu öğreniyor ve şaşıyorlar. Ne yapacaklarını bilemiyorlar. Hatta ünlü Fransız yazar Moliere bir komedisinde bu konuyu mizah konusu yapıyor ve sarayla alay ediyor.

Ancak Versay sarayındaki görevliler yine de birinci sınıf bir elçi imiş gibi davranmaya devam ediyorlar

Süleyman Ağa'ya. Fransız hükûmeti, büyükelçinin gerçek rütbesini saklıyor, onun Bostancıbaşı olduğu, yani "Osmanlı sarayında çok üst düzeyde bir paşa" olduğu yalanına devam ediyor. Bu durumu kamuoyundan, yazarlardan ve politik çevrelerden gizliyorlar ve en üst düzeyde protokol uygulamaya devam ediyorlar.

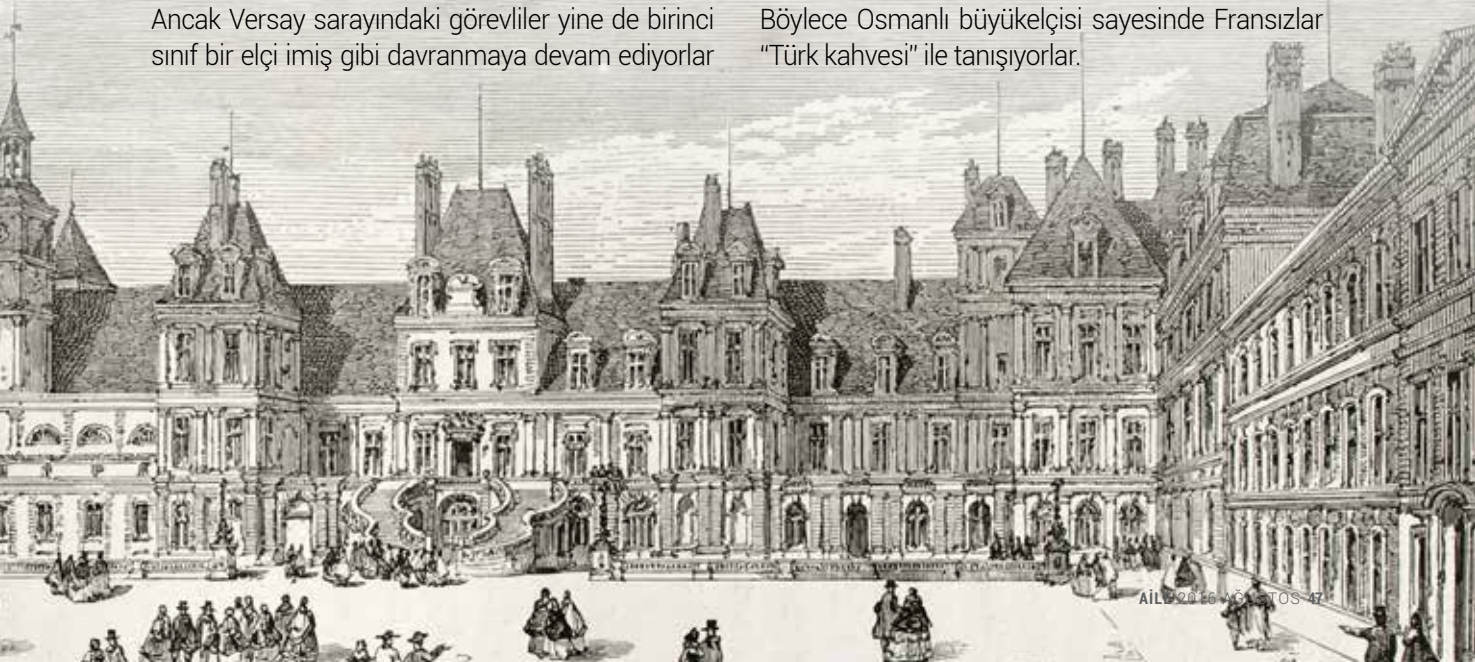
Bu arada Türk modası yayılıyor. Türk gibi giyinmek, Türk âdetlerini uygulamak, Türk renkleri ve desenlerini tercih etmek, davranış ve nezaket kurallarını benimsemek asilzadeler arasında yarışa dönüşüyor.

İstanbul'daki Fransız elçiliğinin geniş teşkilatı ve çok sayıda çalışanına karşılık Süleyman Ağa'nın elçilik personelinin 12 kişi olması hakaret olarak algılanıyor. Ancak yapacak bir şey olmadığı düşünülüyor. Kötü davranılması hâlinde bunun Osmanlı tarafından öğrenilmesi ve padişaha iletilmesinden dolayı yeni bir krizin çıkması endişesi var.

Süleyman Ağa Paris'te elçi olarak birkaç ay kalıyor. Bu arada Fransız protokolüne aykırı davranmak için elinden geleni yapıyor ve bu durum sürekli saraya rapor ediliyor. Hatta Süleyman Ağa Osmanlı padişahını temsil ettiğini söyleyerek, yabancı hükümdarlara yapılan karşılama ve törenlerin kendisine de aynen yapılmasını istiyor.

Süleyman Ağa'nın İstanbul'a dönmesinden sonra yapılan bütün hatalar, mizah konusu olan karşılama ve törenler Fransa'da unutuluyor. Ancak bir şey unutulmuyor. Osmanlı Devleti'ne bulunmasından 80 yıl sonra giren kahve Fransa'da Türk kahvesi modası başlıyor. İngiltere de saat 5 çayı gibi kahve sohbetleri ve toplantıları yapıyor.

Böylece Osmanlı büyükelçisi sayesinde Fransızlar "Türk kahvesi" ile tanışıyorlar.

"AN"IN ÖNEMİ

Canan CEHRİ AKYOL

Diyanet İşleri Uzman Yardımcısı

"Geçen geçmiştir artık; anı müstakbelse mübhemdir;

Hayâtından nasibin: Bir şu geçmek isteyen demdir."

Mehmet Akif içinde bulunduğumuz anın önemini

satırlara ne kadar güzel serpiştirmiş. Hakikaten insan anın içerisinde yaşarken, zamanın idrakine varmalı ve onunla "hâl"lenmeli. Nefsini olgunlaştırmanın, huzurlu olmanın en önemli ilkelerinden biri de 'dem, bu demdir' düsturunca yaşamaktır. Yani en

Elindeki en değerli emanetin, "an"ın kadrini kıymetini bilenler, bahtiyarlar zümresindendir. İçinde bulunduğumuz "an", en değerli vaktimiz, o anı paylaştığımız kişi bizim için en değerli kişi ve o an yaptığımız iş, bizim için en önemli iş olursa gök kubbeye hoş bir sada bırakmak mümkün olacaktır elbet.

önemli zaman, içinde bulunduğum şu an bilinciyle yaşamak, geçmişini düşünüp kederlenmemek, geleceği düşünüp endişelenmemek gerek. Zira yapılacak işleri, ulaşılacak hedefleri yarınlara ertelemek, kulluğun zaman bilincine uygun olmayan, sorumluluğun sahibini sürekli tedirgin eden bir durumdur. Zamanın sahibi olan Rabbimiz Yüce Kitabı'nda, pek çok sureye zamana yemin ederek başlamıştır. Öyleyse O'nun bize bir ihsan ve lütfu olan zaman hazinesini emanet bilinci ve farkındalığıyla tasarruf etmek O'na layık bir kul olmanın gereğidir.

Zamanın birinde genç bir sultanın başından geçenler anı değerlendirmenin kıymetini gösteren güzel bir derstir. Bir zamanlar genç bir sultanın aklına üç soru takılmış: "Yapmam gereken en önemli şey nedir? Bu iş için en gerekli kişi kimidir? Bu iş için en uygun vakit ne zamandır?" Sultan ülkenin dört bir tarafına bu soruların cevabını bilene mükâfat vereceğini haber veren elçiler göndermiş. Bilge kişiler sultanın huzuruna toplanmışlar. Her biri farklı cevaplar vermiş. Genç sultan bu cevapların hiçbirini beğenmemiş. Vezirlerinden biri, "İsterse-niz bir de Gül Baba'ya danışın. Ama o huzurunuzda gelmez. Yıllardır sadece halk ile görüşüyor." demiş. Padişah, sultanlara temennası olmayan bu bilge kişiyi merak etmiş. En sadık adamlarıyla beraber, onun bulunduğu yere doğru yola koyulmuş. Eve yaklaşıncı muhafızlarını orada bırakarak ve çoban kıyafetleri giyip, eve doğru ilerlemiş. Bu esnada bilge kişi toprak kazıyormuş. Sultan ona selam vermiş ve sorularını bir bir saymış. Bilge, sultanı dikkatle dinledikten sonra işini yapmaya devam etmiş. Sultan bir süre onu seyretmiş. Daha sonra bilgenin elinden kazmayı alarak toprağı kazmaya

devam etmiş. Aradan saatler geçmiş. Genç sultan daha fazla dayanamayarak "Sorularıma cevap vermeyecek misiniz?" diye sormuş. O sırada yaralı bir adam koşarak yanlarına gelmiş. Sultan bütün gece yaralı gençle ilgilenmiş, sabaha karşı yorgunluktan uyuya kalmış.

Sabah olunca yaralı adam "Beni affedin sultanım! Ben intikam almak için sizi öldürmeye azmetmiş-tim. Buraya kadar sizi takip ettim. Siz ayrılınca muhafızlarınız beni fark ettiler ve yaraladılar. Ama siz hayatımı kurtardınız. Artık en sadık kölenizim!" demiş. Genç sultan hiçbir tepki vermeden adamı dinlemiş. Akli sadece sorularıyla meşgul, gözlerini bilgeden ayırmadan öylece duruyormuş. Ona "Artık gitme vaktim geldi. Bana söyleyeceğiniz bir şey yok mu?" demiş yavaşça. Bilge, gülümseyerek "Cevabınızı aldınız; dün eğer bana yardım etmeden çekip gitseydiniz, şimdi ellerinize sarılan bu kişi belki de sizi öldürmüş olacaktı. O an için en önemli kişi bendim ve en önemli iş bana karşılık beklemeden yardım etmenizdi. Yani insan için en önemli vakit, içinde bulunduğu andır. Çünkü sadece o an bir şey yapabilir. Geçmiş yitip gitmiştir ve gelecek belirsizdir."

Elindeki en değerli emanetin, "an"ın kadrini kıymetini bilenler, bahtiyarlar zümresindendir. İçinde bulunduğumuz "an", en değerli vaktimiz, o anı paylaştığımız kişi bizim için en değerli kişi ve o an yaptığımız iş, bizim için en önemli iş olursa gök kubbeye hoş bir sada bırakmak mümkün olacaktır elbet. Celaleddin-i Rumi'nin dediği gibi "Şu, içinde bulunduğun tek anlık ömrünü fırsat bil. Ve onunla meşgul ol. Ne geçmişle üzülsün, Ne gelecekte kork!"

AKILDAN GEÇEN, AKILDA KALAN...

Hafızanın hayatımızdaki yeri nedir diye sorulduğunda varoluşumuzun eksenindeki meseleye yaklaşmış oluruz. Hafızamız hiç de geçmiş olayları ve o olaylarla birlikte temas ettiğimiz nesneleri, o nesnelerin belli bir zamandaki durumunu biriktirdiğimiz bir zihin ambarı değil. Hatırladığımız her şey şu anda sahip olduğumuz yöneliş dolayısıyla anlam kazanıyor. Yani hatıralar durduğu yerde durmaz; onlar hatıra olarak her canlanışında geçmişi günümüze taşımazlar, bilakis günümüzdeki eğilimlerimizle geçmişe gideriz. Düş görmekten, düş kurmaktan, yanılısma ve sanırdan farklı olarak hatırlamak zihnimizin bile isteye etkin olduğu şartlarda gerçekleşir. Hatırlamaya çalışır veya hatırlamadan edemeyiz. Her iki halde de şimdiki durumumuzun gereğini yerine getiririz. Şimdiki durum diyoruz ama "şimdi" durmuyor ki, geçmiş ve gelecek "şimdi"yi aralıksız olarak itip çekiyor. Böylelikle insan olarak biz, her şeyin bir akış içinde olduğunu fark ettiğimiz yaratılmışlar âleminde varoluşumuzun bir anlamı bulunduğunu, bu anlam bulunmazsa varoluşumuzun da hiçbir sahicilik kazanamayacağını anlıyoruz.

İnsanoğlu kendi hafızasını bir bilgisayarın hafızasını yokladığı gibi yoklayamaz. Bu demektir ki, hatırlamayı ne kadar sonlu, sınırlı kılarsak o kadar zihnimizi bir makinayla benzeştiririz. O halde insan oluş, sonsuz ve sınırsız bir hatırlama ve bir çağırışım zinciridir gibi sonuca varacaksa "akıldan geçen"in hatırlama olduğunu kabul etmeye yatkın sayılırız, oysa hatırlama "akılda kalan"ı hatırlamadır. Akılda kalanlar ezberlenenler midir, yoksa akılda kalışları bize hayat içindeki yerimizi gösterenler mi? Makinaya benzeştirdiğimiz zihnimiz ezberlenenlerde takılıp kalacaktır. Akılda kalışları bize hayat içindeki yerimizi gösteren "hatırlama"larımız insani hayatımıza zemin hazırlayacak olanlardır. İnsani hayatımız algılanabilir dünyanın sınırlarında kalabilir veya daha öteye geçebilir. Hatırladıklarımız nerede kalmışsa insan oluşumuzun boyutları da onunla sınırlandırılmış demektir.

...

Tahrir Vazifeleri – İsmet ÖZEL
(Tam İstiklal Yayıncılık Ortaklığı, 2013)

HASAN AYGIN'IN ÇİZGİ FELSEFESİ

Mustafa TOPRAK

Çizgilerin diğer yakasına geçebilmeyi istemek her insanda inceden inceye vardır. Çizgilerin iki yakasını bir araya getirmek ise pek düşünülmemiş bir meziyettir. İşte böylesine mana bütünlüğüne kavuşma arzusunda olan bir çizerin kitabının sayfalarından bahsetmek gerek.

Hasan Aycin, çizim tekniği ile kimseye benzemeyen bir sanatkâr. Özellikle böylesine etkiye açık bir sanat dalında kimseden etkilenmeyip kendi yolunu genişleterek devam ettirmek dikkat çekici bir özelliktir. Birçok edebiyat-düşünce dergisinin sayfaları arasına çizimleri ile destek olan Hasan Aycin bir yandan da günlük gazetelerde eserlerini yayınlamaya devam etmektedir. Sürekli çizgilerini takip eden okurlar dergi ve gazete sayfalarından Aycin'in eserini keserek kendilerine albüm oluşturmaktadır. Bu durumu daha kolay hâle getirmek için Hasan Aycin eserlerinden seçme yapıp albümler oluşturmuştur. Bocurgat, Gece Yürüyüşü, Asâ, Kulbar, Ahzan, Nun, Üns ve Sarp Geçit bunlardandır.

"Sarp Geçit" albümünde arada kalmış insanların çıkmazlarına işaret etmektedir. Gönlnü kullanmak için sarf edilen çabanın gönlnü perdeleyen unsurlar tarafından nasıl yontulduğu anlatılmaktadır. Güncel yönelimlere değinilen kitapta insan zihninin sosyal medya ile olan bağı da çizimler arasında yer almaktadır. Eserlerinde büyük oranda yazılı bölüm bulundurmayan Aycin, "Sarp Geçit" albümünde ara ara harf ve kelimelere yer vermektedir.

Tarihimizin önemli isimlerinden Fatih Sultan Mehmet ve Yavuz Sultan Selim "Sarp Geçit" albümünde fetih düşüncesi kapsamında çizilmiş. Bu gönüllerin fethi vurgusunun da yapıldığını göstermektedir. Yakın dönem edebiyat, sanat, düşünce dünyasından isimler de albümde okurlarla buluşmaktadır. "Dostluk Üzerine" kitabının yazarı Fethi Gemuhluoğlu ise kalplere hitap eden yaşam anlayışına uygun olarak kitapta yer almaktadır.

Hasan Aycin çizimlerinin anlam genişliği, salt bir çizgi görmenin çok ötesindedir. O, felsefi, tarihsel ve edebi altyapısıyla tüm çizimlerinde mana iklimine yolculuk yaptırmayı hedeflemektedir. Aycin'in hem çizim serüvenine hem de romancı kişiliğine dair geçtiğimiz günlerde Cemal Şakar tarafından yazılan "Hasan Aycin'in Çizgisi" kitabı çizer hakkında daha detaylı bilgiler barındırmaktadır.

BAŞKA DUA BİLMEZ MİSİN?

Bir şahıs, Harem-i Şerifin kapısında:

"Ey doğrulara yardım eden, haramlardan kaçınanları koruyan Allah'ım!" diyerek sürekli aynı duayı okuyordu.

Ona, "Sen başka dua bilmez misin?" dediler.

O şöyle açıkladı, bu duayı tekrar etme sebebini:

Ben Beyt-i Şerifi tavaf ederken ayağıma takılan bir şeyi eğilip aldım. Bir de baktım ki, içinde bin altın bulunan bir kese. Şeytanımla imanım mücadeleye tutuştular. "Bin altın çok para, senin bütün ihtiyaçlarını karşılar" dedi şeytanım. İmanım ise; "Bu haramdır, boşuna saklama; sahibini bul, teslim et!"

Ben böyle mücadele içinde iken birinin sesi duyuldu:

Burada, içinde bin altınım bulunan kesem kaybolmuştur. Kim buldu ise getirsin, ona otuz altın müjde vereyim! "Bin haramdan otuz helal hayırlıdır," diyerek keseyi sahibine teslim ettim.

O da bana otuz altın verdi. Bunu alıp bakırcılar çarşısında gezerken, bir Arap kölenin bu paraya satıldığını görünce, hemen satın aldım. Bir müddet sonra bu kölenin yanına bir kısım Araplar gelip gizlice konuşmaya başladılar. Köleden ne konuştuklarını sordum.

Saklamayıp aynen anlattı: "Ben Mağrip sultanının oğluyum. Babam, Habeş melikiyle cenk edip savaşı kaybetti. Beni de esir alıp buralarda sattılar. Babam bunları göndermiş, elli bin altın da vermiş ki, beni satın alıp götürsünler. Sen bana çok iyilik ettin, kendi evladın gibi baktın. Bundan dolayı memnun kaldım. Bunlar beni satın alacaklar; sakın az altına razı olma, elli bin altına sat beni."

Dediği gibi oldu. Elli bin altına sattım köleyi. Bu kadar büyük sermaye ile bir kısım mallar alıp Bağdat'a gittim. Orada açtığım dükkânda mallarımı satıyordum. Bir tanıdığım gelip, "Meşhur bir tüccar dostum vefat etti, ay gibi güzel kızcağızı yalnız kaldı. Onun kızıyla seni evlendirelim" dedi. Ben de kabul ettim. Kızın, çeyiz olarak getirdiği birtakım tabakların üzerinde içi altın dolu keseler vardı. Hepsinin üzerinde biner altın yazılı iken, birinde dokuz yüz yetmiş altın yazılı idi. Bunun sebebini sorduğumda kızcağız dedi ki:

Babam bu keseyi Harem-i Şerifte kaybetmiş. Bulan bir

helalzade keseyi iade edince, otuz altını ona müjde olarak vermiş, ondan geriye kalanlardır bu kesedeki altınlar. Bunun üzerine ben Allah'a hamd ve şükürlerde bulundum; bunlar hep doğruluğun, iyiliğin bereketi, diyerek hadiseyi kızcağıza anlattım. Sürur ve saadetimiz daha da perçinlenmiş oldu!

KISSADAN
HISSE

İLGİNÇ BİLGİLER

- * Fransa'da bir bilim enstitüsünde yapılan deneye göre küçük bir hayvan olarak gördüğümüz salyangozların 25.000'e yakın dişi olduğu açıklandı.
- * Değerli taşların çoğu farklı elementlerden oluşur, sadece pırlanta karbondan oluşur.
- * Merkür, gözle görülen gezegenler arasında Güneş'e en yakın ve en zor görülen gezegendir.

**"Ey insanların Rabbi!
Hastalığın sıkıntısını gider!
Ona şifa ver, şifa veren
sensin. Senin vereceğin
şifadan başka şifa yoktur.
Öyle bir şifa ver ki ardında
hiç hastalık izi bırakmasın!"**

(Müslim, Selam, 47.)

BİR DUA

BİR İNCİ

**"Ne harâbîyim, ne
harâbâtîyim. Kökü
mâzide olan âtiyim."**

Yahya Kemal Beyatlı

SİZDEN GELENLER

Patma Çatak
KONYA

Merhabalar... Diyanet Aile Dergisi'nin gerek kurgusu gerek sayfa düzeni ve içeriği gerçekten göze ve gönle hitap ediyor. Ben zaman zaman evimde hazırladığım mantar panoya Aile Dergisi'nden kestiğim yazı, şiir, fotoğraf, ayet, hadis ve duaları asıyorum. Hem kendim ve ailem hem de misafirlerim istifade ediyor. Üstelik ezberlemek istediğim ayet veya hadisleri kolaylıkla ezberleyebiliyorum bu sayede. Yayın ekibine teşekkür ediyorum.

Sinan Tuncbilek
GÜMÜŞHANE

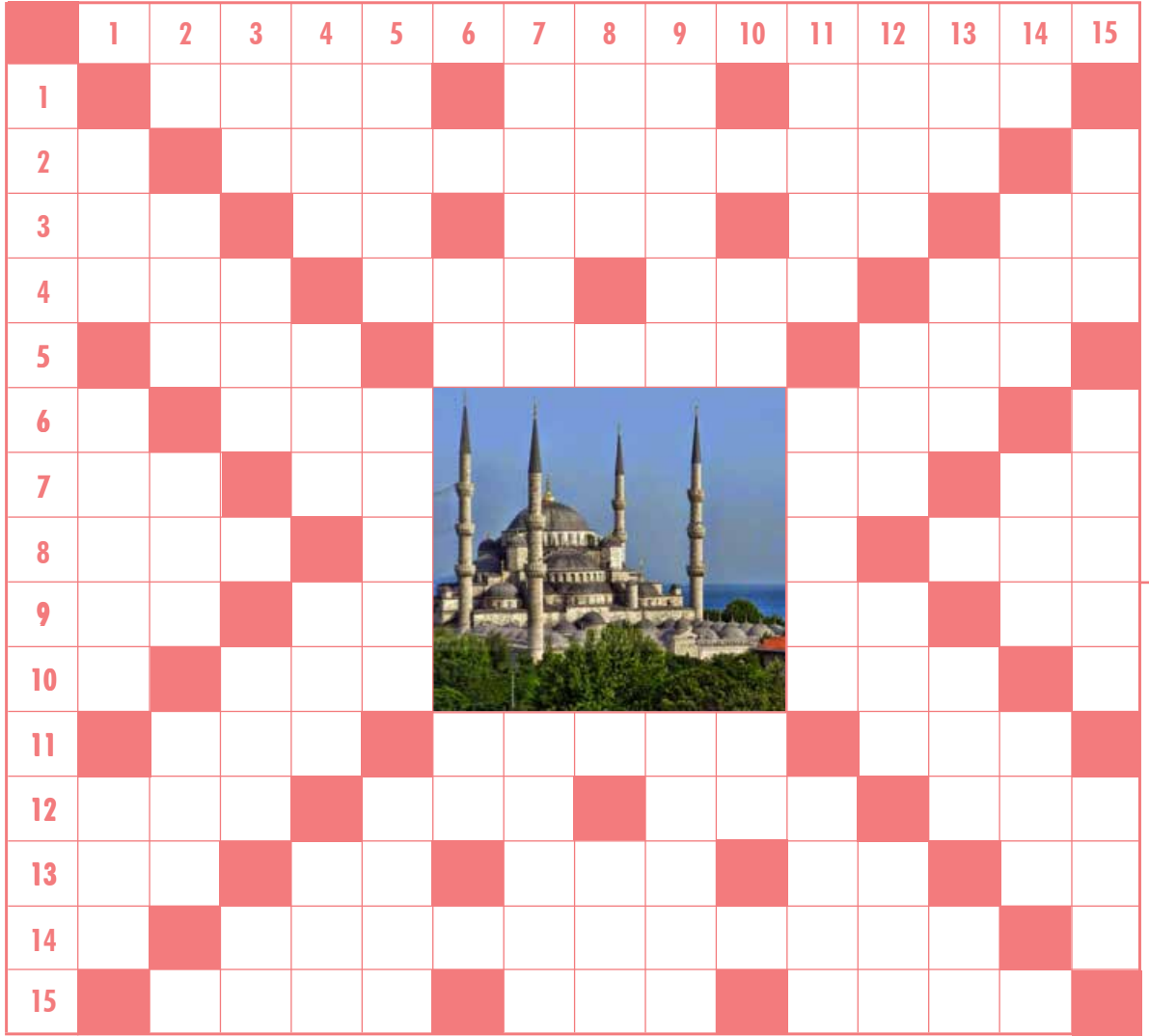
Diyanet Aile Dergisi'ne sosyal medyada rastladım. Gerek çocuklarımızı güzel yetiştirmek adına gerekse kendimize çeki düzen vermek adına çok faydalı bilgiler öğrendim. En çok da "Misafirimiz Var" bölümü ilgimi çekti. Yayın ekibinden isteğim derginin satışa sunulması ve daha çok kişinin dergiden istifade etmesi.

Ekrem Mutlu
BURSA

Kitap okumayı fazla sevmediğim hâlde dergi okumayı daha çok seviyorum. Belki de aynı anda farklı konular içerdiğindendir bu. Aile Dergisi'nde yer alan "Yuvarlak Köşe" bölümü gerçekten ilginç oluyor. Hasan Karaca bence hayata farklı pencereden bakmamızı sağlıyor. Ayrıca derginin görselleri de güzel oluyor. Emek verenlere teşekkür ederim.

Esra Sencan
BİNGÖL

En yakın arkadaşım ile birlikte Diyanet Çocuk Dergisi'yle büyüdük diyebilirim. Şimdilerde ise Aile Dergisi'ni okuyor ve arkadaşlarımıza da tavsiye ediyoruz. Temmuz sayısındaki "Yetimler" yazısından çok etkilenmiştim. Aslında hepimize büyük sorumluluklar düşüyor da sorumluluklarımıza fazla dikkat etmiyoruz sanırım. Dergi-deki konuları beğeniyorum daha fazla kişinin okumasını isterim.

SOLDAN SAĞA

1- Bisikletlerin oturulacak yeri. — Satranç oyununda her yöne yalnızca tek hane hareket edebilen, oyunun en önemli taşı. — Deprem, sel, yangın gibi çeşitli doğa olaylarının sonrasında meydana gelen yıkım. **2-** Padişah 1. Ahmet tarafından Mimar Sedefkâr Mehmet Ağa'ya yaptırılan, renkli İznik çinileri ve tavanındaki mavi kalem işi bezemeler dolayısıyla Mavi Camii olarak da adlandırılan, ülkemizin ilk altı minareli camisi. **3-** Bir şeyi başka şeylere tutturmaya yarayan şerit, bağ. — Tulyum elementinin kimyasal simgesi. — Zilhicce ayının 9'unda ihrama girerek Arafat'ta vakfeye durulması ile başlayan; şeytan taşlama, tavaf ve say gibi ibadetleri de içeren; İslam'ın beş temel şartından biri. — Krom elementinin kimyasal simgesi. — Derviş selamı. **4-** Birçok kalın direk yan yana bağlanarak yapılan, düz ve korkuluksuz deniz veya ırmak taşı. — Ansızın olan, ansızın ortaya çıkan. — Bir işi yapma, yerine getirme. — Hava basıncı birimi. **5-** Mizaç, huy, tabiat, karakter. — Uygun bulma, tasvip. — Arap alfabesinin beşinci harfinin adı. **6-** Deprem hattı. — Birine karşı duyulan nefret. **7-** Konut, hane. — Şaşma, şaşkınlık bildiren bir söz. — En kısa zaman dilimi, lahza. — Matematikte 3,14 sabit değerine karşılık gelen sayının adı. **8-** At yavrusu. — Görüş uzaklığını çok azaltmayan bir tür hafif sis. **9-** Utanma, utanç duyma, hayâ. — Boru sesi. — Dünyanın uydusu, kamer. — Lityum elementinin kimyasal simgesi. **10-** Güneş doğmadan önceki alaca karanlık, fecir. — Yoğun yağmurun neden olduğu taşkın su, su baskını. **11-** Mikroskopta incelenecek maddelerin üzerine konulduğu dar, uzun cam parçası. — "Dava", "Şato", "Dönüşüm" başta olmak üzere pek çok önemli eseri Dünya Edebiyatına kazandırmış; Franz ön isimli yazar. — İlyce yanarak ateş durumuna gelmiş kömür veya odun parçası. **12-** Prizden elektrik akımı almaya yarayan araç. — Birbiri üzerine gelen veya iç içe geçen parçaları tutturmaya yarayan küçük metal çivi. — Demiryolu taşıtlarının hareket ettiği yol. — Dinlerin insanda vücuttan ayrı bir varlık olarak kabul ettiği öz, tin, can kuşu. **13-** İz, işaret, alamet. — Evet, olumlu, doğru anlamında kullanılan bir ünlem. — Kötü karşıtı. — Temizliğin, saflığın rengi, kara karşıtı. — Bir nota. **14-** Ayet-i kerimde "İnsanlar için bir açıklama, Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için bir hidayet ve öğüt" olarak nitelenen hayat kitabımız. **15-** Dünya üzerinde yer alan kıtalardan birinin adı. — (Tersi) Yaşla! anlamına gelen İspanyolca kökenli bir ünlem. — Cennet ile cehennem arasında kaldığına inanılan yer anlamına gelen.

SUDOKU

	1					9		6
2		4		9				
9				2			7	
1				7		4		
7	8	9	1					2
		6	3		8		9	
	4	5		1			8	
6		2					4	
	7		5		2			

Sudoku Kuralları

Oyunun amacı dokuzar hücreden oluşan 9 eşit kutuya bölünmüş bir alan üzerinde sayıları tekrar etmeyecek şekilde dizmeyi başarmak. Her satır ve sütunda 1'den 9'a kadar olan sayıları sadece bir kez kullanarak dizmeniz gerekiyor. Aynı şekilde çizgilerle ayrılmış her kutu içerisinde de 1'den 9'a kadar olan sayılar da sadece bir kez kullanılmalıdır. Sudoku, hem zevkli bir bulmaca hem de iyi bir zihin jimnastığıdır. İyi eğlenceler.

YUKARIDAN AŞAĞI 1- Temiz olmayan, kirlî. — Çok yüksek elektrik ve ısı iletkenliği, kendine özgü parlaklığı olan maddelerin genel adı. — Hz. Muhammed'in (s.a.s.) doğumundan 52 gün önce yaşanan, Kâbe'yi yıkmak için gelen Ebrehe ve ordusunun Allah tarafından gönderilen Ebbil kuşları vasıtasıyla bozguna uğratılması ile sonuçlanan; Kur'an-ı Kerim'de müstakil bir surede anlatılan olay. **2-** Satranç oyununda beraberlik durumuna verilen ad. — Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan, yok karşıtı. — Küçük limon. **3-** Müzikte durak. — Söz, lakırtı. — Kimyasal veya fiziksel durumu değişiklikler gösteren sert ve katı madde. — Kırgızistan'ın uluslararası plaka kodu. **4-** Kur'an'da ismi zikredilen, Hz. İbrahim'in peygamberliğine iman etmiş, kavmi de kendi ismiyle bilinen peygamberimiz. — Erkek. — Eksiksiz, kesintisiz, bütün. — Öz yapı, karakter, ıra. **5-** Ülkemizin hemen her bölgesinde yetişebilen; farklı tatlarda, renklerde ve boyutlarda olan yuvarlak, sulu bir ağaç meyvesi. — Kur'an-ı Kerim'in kalbi olarak nitelendirilen sürenin adı. — İstanbul Taksim'de bulunan günümüzde İstiklal Caddesi olarak bilinen, 1927'de ismi değiştirilmeden önce Cadde-i Kebir adıyla anılan yolun Fransızcadan dilimize geçmiş karşılığı. **6-** Numara sözcüğünün kısaltması. — Bir bağlaç. **7-** Kartalgillerden, Avrupa ve Asya'nın dağ, orman ve çalılıklarında yaşayan, 50-55 santimetre uzunluğunda yırtıcı bir kuş. — Peygamber Efendimiz'in (s.a.s.) annesinin adı. **8-** Temel, esas, asıl. — Miladi takvime göre ocak ayının birinde başlayıp aralık ayının otuz birinde sona eren on iki aylık dönem, sene. **9-** Bir cismin uzayda doldurduğu boşluk, oylum, cirim, sıyğı. — Ağır bir yükün kaldırılmasını veya alt tarafında yapılacak bir çalışmada otomobil vb. taşıtların yerden yükseltilmesini sağlayan alet, kaldırıca. **10-** Bir nota. — Anadolu Ajansı'nın kısaltması. **11-** Babanın erkek kardeşi. — Adını 25. ayetinde geçen kıssalar veya anlatılar anlamına gelen kelimeden alan, Kur'an-ı Kerim'in 28. suresinin adı. — Vücutta oluşan derin kesik, cehiha. **12-** Parlaklık, aydınlık. — Kur'an-ı Kerim'in 72. suresinin de ismini aldığı dumsansız ateşten yaratılan varlıkların adı. — Bir, tek anlamına gelen Farsça sözcük. — Herhangi bir şeyin veya vücudun üzerinde oluşan, biriken pislik. **13-** Bir besin maddesi. — Roma rakamlarında M ile gösterilen sayı. — Bir peynir türü. — Eski dilde su, âb. **14-** Olgunlaşmamış, olmamış meyve veya sebze. — Posta parası karşılığı mektuplara, damga resmine karşılık kâğıtlara yapıştırılan, basılı küçük kâğıt parçası. — Adını ikinci ayetinde geçen Doğu Roma İmparatorluğu işaret eden sözcükten alan, Kur'an-ı Kerim'in 30. suresinin adı. **15-** İlahî bir güç tarafından gönderildiğine inanılan parlaklık. — Duyularla algılanabilen madde, nesne. — Kurnaz, cin fikirli kimse.

7	5	8	4	6	9	2	3	1
6	1	3	2	7	8	5	9	4
9	2	4	5	1	3	7	6	8
8	3	5	6	2	4	1	7	9
4	9	7	8	3	1	6	5	2
2	6	1	9	5	7	4	8	3
3	8	6	1	4	5	9	2	7
1	7	2	3	9	6	8	4	5
5	4	9	7	8	2	3	1	6

Önceki Sayının Cevapları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	İ	N	Ş	İ	K	A	K		B	A	K	I	Ş	M	A
2	B		E	M	İ	R	Y		B	O	R	A		N	
3	R	A	K	A	M		K	A	P		D	A	K	I	K
4	A	S	U	R			C	A	M	I	A		K	I	L
5	H	A	R			E	L	H	A	M	R	A		R	A
6	İ	N			I	S					N	A		H	U
7	M			I	L	E					L	A	M		T
8		A	F		N						A		İ	Ç	
9	K			K	Ü	L					T	A	M		Y
10	A	K		N	İ						M	D		T	A
11	R	U	H		K	U	T	L	A	M	A		Z	A	R
12	A	R	A	F		N	A	I	L	E		Y	A	Z	I
13	K	U	M	A	R		K	S	A		B	A	R	T	İ
14	U		A	N	A	Ç		E		Y	A	R	A		M
15	M	Ü	M	I	N	I	U	N			Ç	A	Ğ	I	R

Önceki Sayının Cevapları

*...Sıra sıra kuşların Allah'ı tespih ettiğini
görmez misin?*

Nerede olursan
ol, Allah'a karşı
sorumluluğunun
bilincinde ol! Kötülüğün
peşinden iyi bir şey
yap ki onu yok etsin.
İnsanlara da güzel
ahlaka uygun biçimde
davran!

(Tirmizi, Birr, 55.)

FATİH CAMİİ

...

Sekiz yaşında kadardım. Babam gelir: "Bu gece,
Sizinle câmie gitsek çocuklar erkence.
Giderseniz gelin amma namazda uslu durun;
Merâmınız yaramazlıksa işte ev, oturun!"
Deyip alırdı berâber benimle kardeşimi.
Namaza durdu mu, hâliyle koyverir peşimi,
Dalar giderdi. Ben artık kalınca âzâde,
Ne âşıkâne koşardım hasırlar üstünde!
Hayâl otuz sene evvelki hâli pîşimden
Geçirdi, başladım artık yanımda görmeye ben:
Beyaz sarıklı, temiz, yaşça elli beş ancak;
Vücûdu zinde, fakat saç, sakal ziyâdece ak;
Mehîb yüzlü bir âdem: Kılar edeble namaz;
Yanında bir küçücük kızcağızla pek yaramaz.
Yeşil sarıklı bir oğlan ki, başta püskül yok.
İmâmesinde fesin bağlı sâde bir boncuk!
Sarık hemen bozulur, sonra şöyle bir dolanır;
Biraz geçer, yine râyet misâli dalgalanır!
Koşar koşar duramaz... Âkıbet denir "âmin"
Namaz biter. O zaman kalkarak o pîr-i güzîn,
Alır çocukları, oğlan fener çeker önde.
Gelir düşer eve yorgun, dalar pek âsûde
Derin bir uykuya...

...

Ne oldu Arş'a kadar yükselen o sûz ü güdâz:
O cûş içindeki îman?
Evet, hurûş ederek işte rahmet-i Subbûh,
Bütün yüreklere serpildi kubbeden bir rûh:
Rûh-i itmînân.

Mehmet Akif ERSOY

